

Navedena mesečno 25 Din, za mozem-
stvo 40 Din — ne-
delišča izdaja ce-
loletno 96 Din, za
mozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

KNEZOŠKOF DR. A. KARLIN

Maribor, 5. aprila. Nocoj ob pol 11 je umrl vladika lavantinskega, prevzvišeni gospod knezoškof dr. Andrej Karlin.

Pogreb bo v ponedeljek, 10. aprila ob 10. dop.

Užaloščenih src stojimo ob krsti prevzvišenega gospoda knezoškofa lavantinskega dr. Andreja Karlina, ki se je za vedno poslovil od nas, zapustil pa nam spomin na svoje izredno plodonosno življenje, ki je doželo v neumorno vestni in udani službi Bogu, narodu in domovini. Čeprav nas vesti o njegovi smrti ni presenetila, vendar jo boleče občutimo kot težko izgubo, ki je za naše človeško čustvovanje prišla prerano. Koliko stotin slovenske mladine se bo ob tej priliki s hvaležnostjo spomnilo svojega nekdanjega profesorja in rektorja, stotisoči vernih škofljanov prostrane in lepe lavantinske škofije bodo z ganotjem in pobožno molitvijo v srcu poslušali mrtvaški zvon, ki bo donel v slovo priljubljenemu nadpastirju. Tudi onkraj državnih mej bo segel odmev mrtvaškega zvona, tja na kršni Kras in Primorje, kjer biva naš rod,

kateremu je rajni v sreči in nesreči pogumno načeloval kot tržaški škof. Veliki pokojnik je s svojim delom objel takorekoč ves naš narod od Jadrana do Slovenskih goric; vsi verni Slovenci poznajo njegove spise in knjige, vsem je v ušesih njegova podjetna, ljubeznjiva beseda, s katero je bodril in vnel za nadnaravne ideale. Naj bi njegova duhovna dedščina ostala vedno v spoštovanju med nami! Njemu pa naj božja Dobrota za verno zvestobo dobrega pastirja izročene mu črede in duhovniški vzor ter potrpežljivo ljubezen vsem sobratom — da sama sebe v večno neminljivo plačilo.

Knezoškofu dr. Andreju Karlinu pa bo verno slovensko ljudstvo kot velikemu in zvestemu svojemu sinu in voditelju ohranilo tudi preko groba hvaležen in drag spomin. R. I. P.

Novomašnik - kaplan - profesor - kanonik

Zibelka je tekla velikemu pokojniku v Stari Loki na Gorenjskem, kjer se je narodil dne 15. novembra 1857. Bil je najmlajši med osmerimi otroci globokovernih staršev očeta Florijana in matere Terezije roj. Hartman. Prvotno je bil sin Andrej določen, da prevzame doma gospodarstvo, ker sta starejša brata že bila v šolah. Toda mali Andrej bi se bil zelo rad učil in je tako dolgo prosil svojega očeta, da ga da v šolo, dokler se oče Florijan res ni odločil, da ga pošlje v Ljubljano, kjer je leta 1876 dovršil gimnazijske študije in nato vstopil v ljubljansko bogoslovje. Dne 27. julija 1880 je prejel mašnikovo posvečenje, dne 8. avgusta 1880 pa je obdan od presrečnih staršev, bratov in sester pel novo mašo v župnijski cerkvi v Stari Loki. Potem se je pričelo naporno življenje katoliškega duhovnika: pridige, verouk, spovedovanje, delo od zore do mraka... Tri leta je kaplanoval v Smledniku, eno in pol leta v Senčurju pri Kranju, nato pa je bil prestavljen k Sv. Jakobu v Ljubljano, kjer je vršil kaplansko službo pet let do leta 1890. Knezoškof Missia ga je tedaj poslal v Rim. Bil je kaplan na zavodu sv. Maria del Anima in študiral pravo na vseučilišču sv. Apolinara. Leta 1892 je napravil doktorat iz cerkvenega in civilnega prava. Ko se je vrnil nazaj v domovino, je postal profesor verouka na ljubljanski državni gimnaziji in vršil to službo do leta 1900, ko je nastopil mesto kanonika ljubljanskega stolnega kapitlja in obenem prevzel nadzorstvo verouka na ljubljanskih učiteljskih ter meščanskih in ljudskih šolah. Od leta 1905 do 1910 pa je bil ravnatelj v Alojzijevišču.

Kulturni in javni delavec

Toda poklicne dolžnosti niso mogle izžrpati zrelega moža tako odličnih in visokih kvalitiet kakor je bil dr. Karlin. Vstrie temu je šlo njegovo izredno živahno in mnogostransko kulturno in publicistično ter organizatorično delovanje. Sodeloval je pri Ljudski posojilnici, Vzajemni zavarovalnici in številnih ljubljanskih prosvetnih in delavskih društvih. Udeleževal se je pa tudi publicistično, in sicer je spisal učno knjigo za zgodovino starega in novega zakona. Potem je poslovenil za Mohorjevo družbo Alfonza Ligvorskega »Pripravo na smrt«, priredil znani in priljubljeni potopis »V Kelmorajne«, veliko zanimanje je zbudil njegov potopis v »Dom in svet« po albanskih gorah ter izdal skupno z Zlogarjem »Mestno farno cerkev sv. Jakoba v Ljubljani«. Zelo se je zanimal dr. Andrej Karlin zlasti za cerkveno glasbo in je od leta 1905 do 1910 urejeval »Cerkvenega Glasbenika«.

Vse to njegovo nesebično, mnogostransko in goreče delovanje je naravno moralo zbuditi pozornost pri odločilnih osebah, ki so v znak posebnega odlikovanja in priznanja pripomogle, da je dr. And. Karlin po odhodu škofa Nagla iz Trsta bil dne 21. decembra 1910 imenovan za tržaško-koprskega škofa, kjer ga je na praznik sv. Jožefa leta 1911 posvetil njegov prednik, takrat dunajski nadškof, v stolnici sv. Justa za škofa tržaško-koprskega. Tukaj si je kot vladika pri sv. Justu izbral vzvišeno škofovsko gesto

»V Tebe, Gospod, zaupam«.

Slomškov naslednik

Širom prostrane in prelepe lavantinske vladikove se je z velikim veseljem sprejela vest, da je po smrti blagopokojnega knezoškofa dr. Mihaela Napotnika imenoval sedanjji veliki papež Pij XI. dr. Andreja Karlina dne 6. junija 1923 za lavantinskega vladika. Ali bo dr. Karlin, že tedaj starček,

prevzel nase težko breme? Z besedami škofa Marčeta: »Če sem ljudstvu potreben, se ne branim delati.« je 18. julija 1923 prevzel v svoje roke krmilo lavantinske škofije, ki je bila še isto leto povečana z apostolsko administracijo delov krške, sekavske in rombatske škofije. Tudi je za njegovega vladarja izšla sv. stolica lavantinsko škofijo iz solnograške metropolitanske zveze in jo neposredno podredila sebi.

Z mladostniškim žarom je vladika Andrej začel splošno preporočila v lavantinski škofiji, ki je 14 mesecev bila brez svojega škofa. Duhovščino in ljudstvo si je takoj pridobil s svojo ljudomilostjo, dobivalo in očetovsko ljubeznivostjo. V teku petih let je obiskal vse župnije razsežne lavantinske vladikove od skrajne Ojstrice do nepreglednih nizav Slovenske Krajine, od Posavja do visokoležečih pohorskih župnij. Škof Andrej si je povsod osvojil srca in zvestobo dobrega in vernega lavantinskega ljudstva. Za cilj si je bil postavil duhovno in pravno obnovo lavantinskega ljudstva. V znaku tega svojega vzvišenega cilja je posvetil posebno skrb beatifikaciji velikega duhovna slovenskega škofa Antona Martina Slomška, dijaškemu semenišču in bogoslovju ter katoliški akciji.

Častilec A. M. Slomška

Škof Andrej je spoznal, da je eden izmed poglavičev duhovne rasti priprošnja slovenskega svetnika. Kot naslednik na Slomškovem škofovskem sedcu se je zaživel v svetniško veličino svojega predhodnika in začutil v sebi poklicanost, da stori vse korake in kar je potrebno, da se veliki slovenski in lavantinski škof povzdigne na oltar, da bo slovenskemu narodu priprošnjik in zaščitnik. Ogromno gradiva se je že zbralo v ta namen in slovensko ljudstvo bo škofu Andreju večno hvaležno, da je povzročil gibanje za povzdignjenost škofa Antona Martina v svetniško blaženost.

Za dijaško semenišče

Dijaško semenišče v Mariboru je teko vojnih razmer zelo občutilo. V zavodu je bila nastanjena vojaška bolnišnica, gojenci so prejemali samo hrano ali podporo. Obstoje zavoda je bil naravnost ogrožen in je čutil posledice zlasti v prvih povojnih letih. Tedaj je leta 1925 prevzel škofovski oblat lavantinske škofije dr. Andrej Karlin. V polni meri se je zavedal pomena, ki ga ima zavod za pripravo in odgojo bodočega duhovskega naraščaja, ki je zaznamoval radi posebnosti medvojnih in povojnih razmer nekaj zastoj. Dr. Karlin je prvo paznjo in vpravo očetovsko skrb obrnil dijaškemu semenišču ter izročil vodstvo zavoda v večje roke novega ravnatelja dr. Mirta, katerega mu je iz lastnih izkušenj, ki si jih je nabral kot svojčasni ravnatelj ljubljanskega Alojzijevega in pozneje kot rektor zavoda sv. Stanislava, stal s tehtnimi nasveti ob strani. Veliko je iz lastnega žrtvoval, potem pa se je obrnil na dobro srce lavantinskih škofljanov. Dne 4. oktobra 1925 je naslovil na svoje škofljane toplo prošnjo za podporo dijaškemu semenišču: isto je ponovil v svojem pastirskem listu leta 1925. Kako očetovsko ljubeče zvenijo njegove besede v tem pastirskem listu: »Takoj, ko sem bil ustoličen na lavantinski stolici sv. Andreja v Mariboru, sem opazil, da je svetovna vojna tudi našim škofijskim zavodom zasekala mnogo občutnih ran. Med vsemi pa je najbolj zdelala naše dijaško semenišče. Ostala je — hvala Bogu — hiša z vrtem, vsa druga sredstva pa je svetovna vojna vzela... Ko se vam danes vsem in vsakemu posebej zahvalim za vse dobro, ki ste jih lanske leto žrtvovali škofijskemu zavodu, moram takoj dostaviti svoji zahvali tudi prošnjo za hodoče... In tudi pozneje je ob priliki vizitacij in raznih duhovniških zborovanj pozivalj med duhovščino misel za podporo škofijskemu dijaškemu semenišču. Velikodušna briga dr. Karlinova je imela popoln uspeh. Ne samo, da se je zaimpel nemoten obstoj tega odličnega škofijskega zavoda, ampak so se mogla z znatnimi vsotami nabrane denarja izvršiti temeljita popravila, tako da je sedaj mogoče sprejeti vsako leto v semenišče preko 100 gojencev. Pa tudi sicer je škof dr. Karlin rad prihajal med semeniško mladino, zlasti pa vsako leto meseca junij, ko se vrši sprejem v dijaško kongregacijo in pa na praznik zavodskih patronov sv. Maksimilijana in sv. Viktorina. Ni se sicer mogel izvršiti pokojnikov načrt, da se k zedanju poslopu prizda nov trakt, s čimer bi se pridobilo prostora za večje število gojencev, pač pa se je posrečilo s prispevki postaviti lično dvorano, ki je po svojem zaščitniku in podporniku dobila ime »Karlinova dvorana«. Zavod bo svojega pokrovitelja večno hranil v hvaležnem spominu. Karlinova dvorana pa bo trajna svedoča pokojnikovih neutrudnih prizadevanj za ohranitev, napredek in spopolnitev urejenega škofijskega zavoda. Maksimilijanci in Viktorinci.«

Za mariborsko bogoslovno učilišče

Dr. Karlin je prevzel dedščino lavantinske škofije v času, ko se je v nizu posledic svetovne vojne začutilo pomanjkanje duhovniškega naraščaja. Iz tega spoznanja je poglaval skrb za dijaško semenišče, obenem pa tudi za bogoslovno učilišče. Trije škofje so v odločilnem smislu posegli v rast lavantinskega bogoslovja: škof A. M. Slomšek, ki je duhovno semenišče ustanovil, škof dr. Napotnik, ki je s pridobitvijo staroginmarijskega poslopja razširil bogoslovniške prostore, in pa dr. Karlin, ki si je v tem pogledu stekel trojno zaslugo: 1. Raztegnil je učeno dobo na mariborskem bogoslovju v smislu tozadevnega naročila papeža Pija XI. iz leta 1922 na petletno dobo ter razširil študij krščanske filozofije na štiri semestre; 2. Poslal je na mozemsko višja bogoslovna učilišča celo vrsto nadarjenih gojencev mariborskega bogoslovne učilišča, da so se izobrazili in pripravili za naloge bogoslovnih profesorjev; 3. ob proslavi 700 letnice lavantinske škofije je sprožil načrt nove lavantinske bogoslovnice, za katero se je po njegovem prizadevanju zbrala navzlic tež-

kim časom lepa vsota denarja, ki predstavlja osnovo pri izvršitvi velike akcije. Razen tega pa je škof dr. Karlin poskrbel, da je dobilo bogoslovno poslopje vsaj na znotraj nekoliko prijaznejše lice. Oprava in oprema v učilnicah in spalnicah se je prenovila in spopolnila, za bogoslovce se je priredila posebna »Citahica«, uredila se je tudi »Avla« za skupne sestanke vseh slušateljev bogoslovja in druge svečane zavodov prireditve. Tudi v zgodovini mariborske bogoslovnice bo dr. Karlinovo ime ostalo napisano z zlatimi pisnjenkami.

Za katoliško akcijo

Obnova duš in src lavantinskih! Temu so služila vsa njegova prizadevanja za verski prehod in obnovo. V tem znamenju so se po njegovem naročilu vršili po vseh lavantinskih župnijah misijoni in so šli vsi njegovi številni pozivi, da je treba poživiti delovanje raznih cerkvenih in drugih prosvetnih, zlasti pa mladinskih društev, za katerih napredek in razvoj se je škof dr. Karlin prav posebno zanimal. Saj je že v svojem »spodravnem pastirskem listu« z dne 18. julija 1923 omenil naše mladeniške organizacije, ki so za današnji čas tako potrebne, da nam ohranijo naše vrle mladeniče zdrave na duši in telesu, navdušene za vse, kar

Msgr. dr. Karlin kot tržaški škof

Ko je sredi zime 1910 odšel dotedanji tržaški škof monsignor Nagl na Dunaj kot koadjutor-naslednik kardinala Grusche, je vsa tržaška škofija z umevno napetostjo pričakovala, kdo bo njegov naslednik.

Kandidatov, ki so jih postavljali poklicani činitelji, je bilo nekoliko; onih, ki so jih postavljali nemerodajni činitelji, pa mnogo več. Vendarle ime dr. Karlina ni stalo v ospredju; dolgo se je mislilo, da zasede stolico sv. Justa prelät italijanske narodnosti, kar je bila tudi želja italijanskih vernikov, ki so si želeli po Slovanih Dobrili, Glavinu, Šterku, oziroma po Nemcu Naglu nadpastirja svojega rodu.

Avstrijska vlada, ki je imela pri imenovanju škofov precej tehtno besedo, je bila tozadevno že obrnila vladarjevo pozornost na neko konkretno osebnost v Gorici, ki se pa v zadnjem frenutku (bilo je to oktobra 1910) ni mogla odločiti, da sprejme mukepolno čast tržaškega škofa.

Nato so se neprizadevano hitro zedinili vsi na ime ljubljanskega kanonika dr. Karlina. Z dne 21. decembra 1910 je cesar Frane Jožef I. podpisal sklep, da se imenuje dr. Karlin za tržaškega škofa, z datumom od 6. februarja 1911 pa je izšla papeška bula, s katero je sv. oče Pij X. potrdil to imenovanje.

Na praznik sv. Jožefa 1911 je sledila konsekracija, ki se je izvršila v častiljivi, starodavni stolnici sv. Justa. Bil je to lep spomladanski dan, tako lep, kakor more biti le v Trstu v drugi polovici marea.

Divno je sijalo solnce nad griče okrog Trsta, in sipalo svoje žarke nad modre valove tržaškega zaliva.

Duhovščina se je zbrala za cerkveno slovesnost v tedanjem škofijskem konviktu blizu stolnice. Ob 9 zjutraj je zadonel dalekoznan »kampanon« sv. Justa, figar brnenje se razlega vsak dan ob 6 zjutraj po vsem Trstu; je to nekak jutrnji pozdrav, ki ga sv. Just pošilja s hriba dol svojim tržaškim vernikom.

Kot glavni konsekrator škofa Karlina je funkcioniral dunajski koadjutor in poznejši kardinal Nagl. Temu cerkvenemu knezu je bil škof Karlin iskreno vdan že od časa, ko je študiral v Animi (Rimu), kjer je bil dr. Nagl do 1902 rektor.

Kot soposvečevalec sta se udeležila te viške cerkvene slovesnosti rajni gorški nadškof dr. Sedej in nadškof dr. Jeglič. — Od strani vlade je bil poleg uradniških namestnikov navzoč tedanji namestnik princa Hohenzolna.

Pri svečanem obredu, ki se je vršil v škofijskem dvorcu, je imel novoposvečeni škof lep nagovor, in sicer je govoril v gladki latinščini; s tem ni hotel znatiti obujati kake reminiscence na humanistično dobo, temveč je zahteval sam fakt, da se posluži tega jezika, ko je imel pri nizi na oni strani avstrijskega namestnika, na drugi strani pa tržaškega župana; pred sabo pa lepo krono slovenskih, hrvaških in italijanskih duhovnikov. Za take primere je naroden jezik, kakor je latinski, najbolj pripraven.

Dejali so mi, naj bi zapisal kaj o škofu Andreju Karlinu — človeku. Ne vem, če je to lačitev škofa in človeka čisto pravilna. Kajpada vsaka služba zahteva od človeka nekaj izrov, da ni vedno prav tak, kar bi rad bil. Vendar tiči najpomembnejše vrši svojo službo, ki je vedno kar najbolj to, kar je. Čelo pa mora biti tako v sveti službi, kjer mora služiti vsa človečnost, oplemenitena po milosti, kjer obraz ne sme nositi nobene obraze, nobene maske. Zato bi se dejalo povzročevali po človeku, po škofu, povpraševati po tem, česar milost ni oplemenitila, torej po njegovih človeških slabostih. V dobrem mislu more biti vprašanje le to, kakšna je bila Karlinova narava, to, kar mu je dala narava in kar je potem milost prevzela in oplemenitila.

Andrejčica nisem poznal. Spoznal sem Karlina vred z Andrejčkom in škofom, tedaj, ko je bil — gospod Andrej.

Gospod Andrej je bil vesele narave. Prirojen mu je bil zdrav optimizem. Ni bil vedno v skrbeh, kaj bo in kaj bi moglo biti, kakor je v takih skrbeh zlasti dandanes toliko drugih ljudi. Držal se je listega legega svetopisemskega izreka: »Ne skrbite za jutri; kajti jutrišnji dan bo imel skrb sam zase; zadosti je dnevu njegova lastna težar« (Mt 6 34). Zato je gospod Andrej rad zapel. Pesem ga je spremljala vse življenje. In prav nič se nisem začudil, ko so dejali, da je še na smrtni postelji, ko se mu je bledlo, začel peti. Pesem pa glasba. Rad je sedel v prostih urah k harmoniju, zaigral in zapel.

Bil je z vsakim prijazen, zelo družaben, dober

je dobro, lepo in pravo, zlasti pa zavzete za krepost in čednost, kar tako lepo pristojna mlademu junaku. Svojo vneto ljubezen do organizirane katoliške mladine je zlasti pokazal leta 1924 ob Mladinskih dnevih v Mariboru, ki jih je organiziral mariborska Prosvetna zveza in ob kateri priliki je izdal posebno »Vabilo na mladinske dneve v Mariboru«. Zadanja leta se je z vso vneto lotil organizacije katoliške akcije v lavantinski škofiji ter se je leta 1929 na vseh pastoralnih konferencah kot uvod v organiziranje škofijskega in župnijskih svetov katoliške akcije v lavantinski škofiji obravnavala tema »Katoliška akcija pri nas in drugod«. Razglasil je »Pravila Katoliške akcije za Slovenijo«, obvezna za lavantinsko škofijo, povabil centrale vseh katoliških društev k živahnemu sodelovanju v katoliški akciji ter ustanovil leta 1930 »škofijski svet katoliške akcije za lavantinsko škofijo«, ki je v teku zadnjih dveh let izvedel podrobno organizacijo katoliške akcije v škofiji in osnoval posebno tajništvo K. A. v Mariboru. Najpomembnejša zasluga vladike dr. Karlina v tem velikem trudu za duhovni in pravni dvig lavantinskih škofljanov pa je, da je skupno z velikim pokojnikom msgr. dr. A. Jerovškom omogočil o. jezuitom po 176 letih vrnitev v Maribor in s tem njih goreče delovanje zlasti v pogledu duhovnih vaj.

Tudi italijanski jezik je škof Karlin dobro obvladal. V Rimu je imel kot doktorant priliko, da ga sliši v vsej zvonitosti (lingua toscana in bocca romana) in se ga je pridno učil; to je bilo providencijalno za ona poznejša leta, ko je moral voditi upravo težavne tržaško-koprake škofije.

Ni našel dr. Karlin v Trstu tal, ki bi bila posuta z rožami; kateri tržaški škof jih je kdaj našel... saj je znano, da je njegov neposredni naslednik, ugledni in blagi monsignor Bartolomasi prostovoljno resigniral na tržaško stolico, ker je videl, da so razmere za njegove sile pretežavne.

Škofu Karlinu pa je pri njegovem prihodu v Trst pomagalo dvoje: njegov vedno prijazen nastop in dejstvo, da je njegovo imenovanje sledilo šele, ko je italijanski prelät odklonil Trst.

Težavam, in teh ni bilo malo, je gledal mirno v oči; pri tem mu je pomagal neki prirojeni optimizem, ki pač ni dan vsakemu človeku, ki pa je bil njemu, zlasti kot tržaškemu škofu, zelo koristen.

Pri vsej prijaznosti in ljubeznivosti pa je znal biti tudi prav energičen, posebno če je šlo za čast duhovnikov.

Bilo je spomladi 1915, torej sredi svetovne vojne, ko so nekateri ultranacionalni nemški krogi v Trstu začeli hudo preganjati odličnega slovenskega profesorja-veronitelja, ki da je bajje učil, ko je razlagal krščansko ljubezen, da moramo ljubiti tudi Angleže, čeprav je država z njimi v vojski (dijaki so tedaj radi ponavljali neslano kritiko: »Gott strafe England«). Zaradi tega »zločina« so odpeljali dotičnega duhovnika na ljubljanski grad, kjer so mu šest tednov preiskovali srce in obisti in slednjič dognali, da ni... ničesar zakrivil. Ko so odpeljali duhovnika v Ljubljano, se je škof Karlin takoj odpeljal a Dunaj in na kompetentnem mestu razložil, da je omenjeni duhovnik nedolžen, prav tako mnogi drugi, ki jih je imela ultra-patriotska struja na pikli. — Pa se je škof Karlin tedanji nemško-nacionalni klikli, ki je bila vse to aranžirala, na šegav način revanširal. — Ko so odprli kmalu potem privatno nemško srednjo šolo v Trstu, so potrebovali tudi kateheta; in škof Karlin jim je dal prav onega profesorja, ki so ga leto poprej vlačili po jetih...

Sicer pa je bil škof Karlin v narodnem oziru zelo takten, vedno zmeren, kakor je to zahtevalo njegovo škofovsko dostojanstvo in delikatne narodnostne razmere v tržaško-koprski diecezi.

Liki dober pastir, ki ne zapusti svojih ovac, je ostal med vojno ves čas v Trstu. — Dan in noč je slišal grmenje topov s soške fronte, nad Trst in nad njegovo palačo so prihajali sovražni zrakoplovi, toda dr. Karlin se ni prestrašil, ostal je svojemu vernemu ljudstvu ne samo pastir, temveč tudi prijatelj in tolažnik.

Po vojni pa so postale zanj politične in nacionalne razmere v Trstu tako težke, da se je škof Karlin po resnem preudarku škofovski stolici odpovedal.

Pri vernikih in duhovnikih je ostal v najboljšem spominu.

Dr. U.

Škof Karlin kot človek

zlasti s preprostimi in ubogimi. To je bila dota, ki jo je dobil z doma, kakor je dobil z doma, če bi smel reči, že od narave preprosta, a kleno pravost in pobožnost. Na Kalanovcu — kakor se pravi pri Karlinovih v Stari Loki ob potočku — niso bili bogati svetnih dobrin, a bili so bogati po naravnih dobroti in še bogatejši po krščanski kreposti. Bili so trije fantje in pet deklet in vse so dobro in lepo vzgojili. Vse tri fante so dali v šolo; najstarejši, Janez, je bil župnik, Martin profesor, najmlajši škof. Sestre so pa pomagale duhovniškim bratom in na domu. In kako so se ljubili! Najbolj si je pa osvojil vsa srca gospod Andrej. (Sedaj so že vsi pomrli razen sestre Marjanice.)

Rad je pripovedoval gospod Andrej o svojem očetu. Oče je bil krščanski mož stare korenine. Kakor gospod Andrej, je že oče rad prepeval, seveda le pobožne pesmi, n. pr. tisto o sv. Alešu — gospod Andrej je po spominu zapel —:

Olež pa reče,
Barčica steče,
Pa ga je ponesla
Preko morja.

Pravil nam je tudi rad, kako ga je oče učil življenjske modrosti, n. pr. kako se ima vesti pri obiskih: »Andrej, ko te bodo najrajši imeli, se pa poslovi! In tega pravila se je gospod Andrej tudi držal.

Takšen je bil gospod Andrej, ko je bil kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, v Animi v Rimu, kjer si je pridobil doktorat iz prava, potem kot prefekt v Alojzijevešču, profesor-katehet na gimnaziji, stol-

ni kanonik in zadnji ravnatelj deškega semenišča v Alojzijevešču. Po časteh je seveda postal častiljiv, vendar je časti prebivala vedra duša in brezskrbna narava!

Zlasti kot profesor je rad prihajal domov na počitnice. V rojstni hiši je v zgornji sobici, ki je bila vedno pripravljena za gospoda Andreja. Tedaj so bili za družino in prijatelje solnčni dnevi, zakaj gospod Andrej ni poznal in ni maral melanholije, temveč le pošteno veselje, saj je, kakor je rad dejal, veselih ljudi še Bog vesel. To veselje seveda ni bilo v nobenem nasprotju z resnim pojmovanjem življenja. Saj je gospod Andrej v najlepši moški dobi prevedel Alfonzovo »Pripravo na smrt« (1892). Časil se ga je lotilo toliko hrepence, da bi videl kaj sveta. V Rimu je imel marsikaj prilike za to. Pozneje je z dr. Grudnom potoval v Sveto in Porrenje. To popotovanje je tudi opisal v Mohorjevi knjigi »V kelmoraju« (1903). Ni mu ga tedaj hodilo na misel, da mu bo kdaj papež pisal: ljubi brat. Rad je ponavljal Lambergarjevo:

Lambergar si Kranjsko zvoči,
kjer je srečen zadovolj.

A prišlo je drugače. Gospod Andrej je moral kot škof v Trst, gospod Andrej je moral kot škof v Maribor. Moral? Ali je bil marveč tudi tega vesel? Sv. Pavel pravi: »Če kdo hrepeni po škofovski službi, želi dobrega dela« (1 Tim 3, 1). Tudi škofovstva se je torej mogoče prav veseliti. Da mu pa v Trstu niso rožice cvetele, to si lahko mislimo. Vendar mu tudi tržaške težave niso vzele vedre narave. Šele tedaj, ko je moral iz Trsta, je neka tuga zatemnila njegovo vedro lice. Rad je delal, in sedaj ni vedel kam. Tista leta mu je globoka bol razjedala srce. Tudi je začel tožiti, da ni več zdrav. Poziv v Maribor je bil zanj nekako odrešilen. Zopet je oživel, zopet se vesel lotil pastirskih dela. Duhovni gospodje, ki so se njegovega prednika bolj bali kakor veselili, so pa spoznali, da »milost ne uprči narave, temveč jo je oplenili in da so tako kakor narave različne, tudi naravi škofov različne. V škofu Karlinu je živela vedra narava gospoda Andreja. Bil jim je bolj prijatelj kakor episcopus, seveda episcopus, kadar škof mora biti škof. Kakor nekdanji gospod Andrej, tako je bil tudi škof Karlin vesele prijazen do prijateljev iz starih dni, če so ga obiskali v jasnem mestu ob Dravi. Poznało se mu je le, da ni več prejšnjega zdravlja in pa od časa do časa se mu je vzbujalo hrepence po mladosti. Toda, gospod Andrej mladost se ne povrne, le na grobom čaka večna mladost.

Kdor ne bo pisal le o človeku Karlinu, ta bo seveda moral pisati o mnogočem, zlasti o njegovi vdanosti do Cerkve. Srčno je bil vdan kot duhovnik, svojemu škofu, srčno vdan kot škof svetemu Očetu. Tedaj, ko je zapuščal Trst, ga je le to tolažilo, da je sv. Oče z njim. Kajpada se to takorekoč samo po sebi razume, vendar je v teh temnih dneh prav na to kazati, ko nam je tako treba ljubezni do Cerkve.

Sedaj je legel v grob. Ni mu kranjska dežela dala groba; vendar bo spal v zemlji domači, saj je to zemlja slovenska, saj je to zemlja, kjer mu je ljudstvo bilo srčno vdan kot svojemu očetu in škofu. Spal bo v zemlji, ki v njej spi Slomšek, ki mu je bil tako drag in ki mu je bil po svoji vedri čudi tudi podoben.

Rektor

zavoda sv. Stanislava

V decembru 1919 se je moral kot tržaški škof umakniti italijanski nasilnosti. Pribežal je v Ljubljano in je bil imenovan za rektorja kn. šk. zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano. To službo je opravljal do julija 1923, ko je odšel za škofa v Maribor.

Videlo se mu je, da ga je ta udarec, ko je bil preganjan iz Trsta, hudo zadel in da je vsled tega mnogo dušno trpel, dasi je molčal. Trpel menda bolj zaradi svojega naroda, ki ga je moral pustiti ter na milost in nemilost prepustiti lokavemu Italijanu, kakor radi sebe. A kot moč žive vere se je kmalu uravnovesil in mirno užival svoj novi položaj.

Dasí škof, je živel v zavodu jako skromno in tiho. Videli smo ga, da je mnogo preklečal pred tabernakljem. Tam je pač našel največ umevanja in tolažbe, pa tudi pomoči za svoje težko prekušeno ljudstvo in za mladino, ki mu je bila kot rektorju zavoda izročena.

Kot nekdanji profesor, prefekt in pozneje vodja v ljubljanskem Alojzijevešču, je dobro poznal pedagoško polje, zato se je tudi kot rektor zavoda kmalu uživel v svoj delokrog. Zanimal se je za vsestranski napredek svojih gojencev. Posebno so mu bili pri srcu siromašni dijaki in jim je skušal dobiti razne podpore in ustanove. Za njim je prišlo več dijakov iz tržaške škofije, ki jih je na njegovo priporočilo podpiral tržaški ordinariat. Zato smo jih kratko imenovali »tržaški stipendisti«. Tem je, kot bodočim duhovnikom tržaške škofije posvečal še posebno pozornost in skrb. Lepo število teh že deluje po raznih župnijah tržaške škofije in so zanesljiva opora teptanemu narodu. — Mnogo je pokojni vladika žrtvoval za dijake tudi iz svojega, za kar mu bodi dobi Bog bogat plačnik.

Kakor je bil skrben za dijake, tako je tudi skrbel za blagor in koristi zavoda. Ze pred vojno je kupil zavodu lep klavir in skupno s pokojnim prelatom dr. Lesarjem za zavodsko kapelo krasne orgle, ki so veljale takrat 6000 kron. Sam muzikalčen je tudi dijakom dajal pobudo za glasbo.

Mnogo mu je bilo na tem, da vlada med zavodskimi profesorji in prefekti lepo družinsko razmerje. Tedaj je bil še sam razmeroma čil, živahen in družaben, pa je isto živahnost in družabnost spontano prenašal tudi na svojo okolico. — Marsikaj je povedal o svojem delovanju in življenju v Trstu. Opazili smo, da se s posebno ljubeznijo spominja ubogega isteskega ljudstva. Vselej pa mu je stisnila srce bridkost, ko se je spomnil šikan in preganjanja naltijanskih oblastí.

Zavod sv. Stanislava mu ohrani hvaležer spomin in prosi njegovega blagoslova in priprosnje še iz večnosti. — (M. Stular, vodja.)

Dva. svetova

Poset zastopnika sovjetske Rusije pri gospodu Daladieru, katerega je Dovgalevski opozoril, da njegova vlada v nameravani zvezi štirih zapadnih velesil vidi prot interesom Rusije naperjeno tendenco, je mogoče najvažnejši dogodek v razvoju mednarodne politike zadnjega časa, daji ga revizijonistično časopisje Evrope zaenkrat skuša še ignorirati. Zakaj ta nepričakovani korak države, o kateri bi se zdelo, da se je takozvani Mussolinijev načrt veliko ne tiče, nam odgrinja zastor, za katerim se skrivajo dejanski nameni onih ki so si zamislili rimski pakt, katerega predstavljajo kot edino rešitev Evrope iz sedanjega politično in gospodarsko razmaja stanja.

Ključ za pravilno umevanje ruske intervencije v Parizu nam je dan v prijateljski pogodbi, ki jo je bil sklenil lani s sovjeti Herriot, ko je bil še francoske vlade. Ta pogodba nosi sicer samo ime pakta o nenapadanju, vsebuje pa obenem tudi pozitivno določilo, da pogodbenici ne bosta sklepali nobenih dogovorov s katerokoli drugo državo, ne da bi preje druga drugo o tem obvestili, ali ne bi mogoče taka pogodba ogrožala interesov ene izmed obeh pogodbenic. To vsakakor pomeni, da sta danes Francija in Rusija med seboj tesno vezani v vseh važnih mednarodnih vprašanjih in da Rusija danes ni več sovražna ali samo brezbržna motrilca francoske politike v Evropi, marveč da je takorekoč njen tihi kompanjon, tembolj ker je v to zvezo z enako porodo vključena tudi Poljska in v gotovi meri indirektno tudi ostali zavezniki Francije. Tak pakt ne bi bil mogoč, ako ne bi bila Rusija na razporeditvi sil in njihov medsebojnem razmerju na na teritorialni razmejitvi, kakor jo je začrtala versailleska pogodba, interesirana vsaj v nekih bistvenih pogledih iz enakih razlogov tako kakor Francija in njeni prijatelji, čenrav je sovjetsko časopisje izpazetico hudo kritiziralo »francosko hegemonijo v Evropi« in so sovjeti nekati let igrali vlogo kufajočega se otroka v kotu, ki se za tako Evropo sploh ne mra brigati.

Čas, naipredrejši tvorec tudi v politiki, na je pokazal, da gredo politične koristi Francije in Rusije no notranji logiki stvari vendarle tudi na Versailles v eni in isti smeri skunaj kakor je to bilo pred vojno, ko sta se zvezala francoska demokracija in ruski carski absolutizem, ki mentaliteti francoskega meščana ni bil nič manj tuj nego mu je takozvana proletarska diktatura. Kakor hitro se je moderna Rusija zopet pojavila kot važen faktor na evropskem pa na svetovnem političnem torišču sloh in je proti volji svojih marksističnih teoretikov morala stopiti v krog aktivno sodelujočih tvorcev in satorceev političnega in gospodarskega položaja »buržniškega sveta«, se je prepričala, da življenjski interesi njene imperije (strašna beseda za leninista!) zahtevajo od sovjetskega diplomata bistveno isto usmerjenost kakor od diplomata bivših carjev — zakaj tako je bilo in vedno bo, da zunanje politike države ne usmerja in ne vodi ničesar drugega kakor vrogjeno nagonsko nacionalno stremiljenje, katerega nobena svetovnonazorska teorija ne more presumeriti in predurjati, ako je narod sloh še življenju zmožen. Sovjeti so torej po kratkih intimnejših odnosnjah z Nemčijo, ki je zaradi svoje takratne popolne osamljenosti v svojem obupni igrala z idejo svetovne revolucije, uvideli, da politika Francije po neki notranji nuji ruskim nacionalnim interesom najbolj odgovarja. Iz tega se je pakt s Francijo rodil čisto logično in naravno baš v trenutku, ko si je v Nemčiji po marksistični psihozi krčila pot do zmage nacionalistična reakcija, ki je samo predhodnik zamiljenega nemškega imperija v drugi izdaji, kotega pohlepni nagoni ne serajo samo po Alzaciji in po poljskem Pomorju, ampak tudi po Ukrajini pa po vseh svetovnih polih sloh, ki vodijo do zavojevanja sveta na ing in vzhod. Zakaj tudi nemška nacionalna psiha se kljub vsem zunanjim in notranjim preobratom ni čisto nič izpremenila kakor se tudi ni ruska in sloh nabena.

Ta vzporednost francoske in ruske politike, ki se je izpremenila v prijateljsko pogodbeno zvezo, je naravno zelo vznemirila Anglijo, ki je tudi skozi vse vekove ostala ista trda, vztrajna, za svoje trgovske interese do skrajnosti zavzeta Cromwellova Anglija, pa naj jo vodi tudi bivši antilimilitarist, laborist in internacionalist MacDonald, ki je bil preganjan, ker ni bil zadosti patriotičen. Ravno v zopetnem približevanju dveh starih zaveznikov, ki ju je ločila le boljševiška revolucija, je videti najgloblji vzrok za najnovejši korak MacDonalda, ki hoče Francijo prikleniti k svojememu sistemu štirih zapadnih velesil, katere naj se po zamisli rimskega pakta zedinijo tudi v vseh izvenevropskih in kolonialnih vprašanjih, jo tako ločiti od Rusije kakor od njenih ostalih povojnih zaveznikov in jo podrediti angleškemu vodstvu, za kar bi Francija dobila za plačilo zasiguranje njenih meja pred nemško revanšo in dvomljivo prijateljstvo Italije. Anglija na bi kot voditelj zapada bila sigurna pred Rusijo predvsem v Aziji, kjer na tihem podpira Japonsko, da je zaprla Rusiji vrata v Mandžurijo in kjer se je že začela delitev Tibetu in Mongolije, od katerega naj bi levji del pripadal britski kroni.

Vidimo torej staro igro. Nočemo pogrevati zgodovine nove dobe do svetovne vojne, v kateri je Anglija skrbno igrala tako, da Rusija ni prišla do Carigrada. Anglija je tudi izvekle največ koristi od boljševiške revolucije, ki je Rusijo oropala pravičnega deleža na zmagi zaveznikov. Tudi nočemo ponavljati zgodovine ekspedicije na Murman ter subsidij carskim generalom, ki so skušali strogolaviti sovjetje, kar je bilo le prozorna igra, da se maskira to, kar je Angliji bilo v največjo korist, namreč establišev Rusije kot tvornega faktorja svetovne politike. Danes ko Rusija Ljenina zopet začneja igrati v mednarodnem oziru vlogo Rusije Petra velikega, gredo prizadevanja Anglije za tem, da Rusijo izolirajo in ji postavijo nasproti zapadni blok, ki naj revidira evropske meje tako, da bodo najbolj prizideali slovanski narodi in pa napolslovanska Romunija, dočim bi Francija prišla pod varuštvo Britanije, ki naj jo izmiri z njeno romansko sosedo in blagohotno šteti pred germanskim furorjem. Zato je zdal popolnoma razumljivo, če se je Rusija, ki ni nobena stvar bolj nasprotna kot angleški hegemonija nad svetom, postavila vseskozi na stran Francije, če ne želi vpostavitve predvse Nemčije in če je pripravljena braniti Poljsko, da ne izgubi slovanskega Pomorja ter se pomiri z Romunijo, ki danes nima najbolj nevarnega nasprotnika v Besarabiji, ampak na sedmograški meji.

To so stvari, nad katerimi se ne gre prav nič razburjati, ker so vseskozi naravne in razumljive. Rusija in Anglija vodita obe svojo tradicionalno politiko, ki izvira iz antagonizma dveh nasprotnih ras, če se naj poslužimo mo-

Pogajanja okrog sporazuma štirih velesil

Prizadevanja, da bi rimski načrt umrl brez bolečin

V Belgradu gledajo na potek dogodkov brez nervoznosti

Prysto in Slawek, poljska državnik, ki sta odtrgala Poljsko od Italije.

Vihar je mimo

Belgrad, 5. aprila. 1. Pogajanja, ki se vršijo v Parizu okrog italijansko-angleškega predloga o sporazumu med štirimi velikimi silami v Evropi, se iz Belgrada zasledujejo z veliko pozornostjo, vendar se opaža, da je v merodajnih krogih vzemirjenje precej pogoje, ker se smatra, da je nevarnost, ki jo je vseboval prvi načrt Mussolinij-MacDonald, prešla in da je položaj prišel iz razburkanosti in nepredvidenosti ostrvi v mirnejše vode diplomatskih razgovorov. Prvi načrt je namreč iznenadil vsled svoje nepričakovanosti in predznosti ter zato, ker je rimska vlada čisto do zadnjega časa raznim diplomatskim zasopnikom, ki so jo izpraševali, dajala popolnoma nasprotna obvestila. Tako je Italija notorično že koncem januarja zagotovila odposlancu neke vzhodno-evropske velesile, ki je prijateljica Italije, da se njena zahteva po reviziji mirovni pogodbe ne nanaša na evropsko, ampak na izvenevropsko, predvsem kolonialno ozemlje. Par tednov pozneje je Mussolinij-MacDonaldov načrt objavil pod prvo točko, da se mora revidirati poljsko-nemška meja. Danes se gleda na razvoji kot bolj flegmatično.

Pomirjenje je bilo mogoče edino, ker so Mala zveza in Poljska krepko parirale in v hitrih zaporednih udarcih prvotni načrt o paktu med 4 velesilami omrtvile, tako da se nabaja danes pred diplomati, ki se pogajajo v Parizu, že spremenjen, mnogo ublažen predlog o sporazumu štirih, predlog, kateremu je bila odbita ost proti Zvezi narodov. Visoko zasnovani in z elanom izvršeni pokret italijanske in angleške diplomacije je preskočil varno ograjo Zveze narodov in se hotel razmahati v svobodi. Danes je ta pokret zopet ujet v ploteve in ograje Zveze narodov in je zato izgubil večinoma vse od svoje prvotne, elementarne strašnosti.

Presojanje s tra coskega stališča

Stališče, ki ga je zavzela francoska vlada, tukaj očitno pravilno razumejo. Mogoče je, da se v sedanjem francoskem kabinetu nahajajo osebe ministrov, ki imajo svoje lastne simpatije do ene ali do druge skupine evropskih držav, toda francoska vlada kot taka bi ne mogla obstati niti 24 ur pred skoroda enodušnim mnenjem, ki ga je zavzel parlament in ki ga je zavzela francoska javnost. Osnovna linija francoske zunanje politike v povojni dobi se je z neverjetno trdnostjo držala pravnih načel, ki so zapisana v mirovni pogodbi in v Zvezi narodov in ta načela pravijo, da so vsi narodi enaki in enakovredni ter da se morajo bodoči konflikti, ki bi nastali med državami, rešiti v okviru Zveze narodov.

To stališče mora tudi sedanja francoska vlada zavzeti, nobenega drugega. Zato vzemirjenje, ki se je pojavilo ponekod, ni bilo upravičeno. Toda nobena francoska vlada tudi ne more z tako surovo gesto odkloniti ponudbo, ki jo ji slavi dve velesili. To bi ne bilo politično, niti dejansko koristno. Predlog, da se naj 4 velike države med seboj sporazumejo, je dober in bi bil blagodejen, kot je blagodejen pakt Mize zveze. Paziti je samo treba, da dobi ta sporazum pravo vsebino in da suhi dobremu cilju. Prvotni načrt, ki sta ga predložila Mussolinij in MacDonald, in ki je brezumljeno razkosaval Evropo, ni bil dober, toda mesto da bi se brutalno odklonil, je pametnejše, da se iz njega izluščijo dobre stvari in naperijo proti dobremu cilju. Francoska vlada je torej s hvaležnostjo sprejela na znanje italijansko-angleški predlog, nato registrirala ves odmev po Evropi in bo sedaj po tehtnem študiju odgovorila angleški in italijanski vladi, da je njihova skupna zamisel sijajna in zares odločilna, da se Francija hoče na vsak način udeležiti pri ustvarjanju tega sporazuma, če se bo držal okvira Zveze narodov in se v svojih ciljih držal strogo načel, ki jih je postavil pakt Zveze narodov. Z drugimi besedami se bo vsebina rimskega zarotniškega pakta lepo iztesla in vanj se bo nalila druga tekočica, ki bo bolj vitljna za vse evropske narode brez razlike. In ta operacija ne bo vrhu tega povzročila nikjer nobene zamere.

S s avo in čast o...

Tukaj menijo v zunanje-političnih krogih, da ni treba izgubljati živcev glede bodočega razvoja pogajanj okrog imenovanega pakta. Zelo verjetno je celo, da bodo ugodno potekala in da se bodo končala s slovesnim podpisovanjem »vekega pismenega pakta« po načinu slovečega Briand-Keillogovega pakta v Parizu, ki se bo izvršilo med pompozniimi ceremonijami kje v kakšnem italijanskem mestu. Ni izključeno, da bo dobil tudi ime Mussolinij-MacDonaldovega pakta, tako da bosta ti dve imeni

dernega izraza, in gotovo je tendenca rimskega pakta v bistvu antislovanska. To nas pa more le utrditi v odporu proti temu produktu angleško-germanskega in italijanskega duha, ki je Slovanih od nekdanj vidita rojene sužnje. Da so se pa sovjeti očitno zavedli nacionalnih podlag svoje politike in da se je po petnajst letih zonet našla edino naravna linija mednarodne politike, ki je v interesu slovanskih narodov, to je zelo razveseljivo dejstvo. Posebno še zato, ker je ta slovanska politika v zvezi s staro kulturno Francijo obenem politika miru, demokratičnega duha in resnične kulture.

ostali zabeleženi na skupnem papirju v vzgled vsem poznejšim rodovom državnikov, ki so se trudili za mir. Jasno je, da bo potem pakt z zlatim peresnikom vred, s katerim bo podpisal, žel poživat v archive, poleg Briand-Keillogovega, poleg Lokarna, svetovna zgodovina pa bo šla naprej svojo pot.

Francoski odgovor gotov

Jasen, iskren, pošten

Pariz, 4. apr. tg. Danes popoldne je bil v Elizeju pod predsedstvom predsednika republike ministrski svet, na katerem so razpravljali o memorandumu francoske vlade. Paul-Boncour je izdelal francoske protipredloge, ki jih je pojasnil v daljšem govoru, nakar so jih vsi člani vlade odobrili soglasno. Uradni komuniké se omejuje, kolikor se tiče pakta velesil, na sam stavek, da je Paul-Boncour predložil bistvene linije memoranda in da jih je minisarski svet odobril soglasno.

Memorandum bodo jutri izročili angleški in italijanski vladi.

Kdaj ga bodo objavili, še ni gotovo. Mogoče je, da si bo ministrski predsednik Daladier pridržal sporoti bistveno vsebino v govoru, ki ga bo imel najbrž v petek v poslanski zbornici tekot zunanje-politične debate. Na željo vlade se je razprava o proračunu zunanjega ministrstva odgodila na petek. Že danes pa je bila v zunanje-političnem odboru poslanske zbornice razprava o Mussolinijevem načrtu, na kateri je poročal pred kratkim iz radikalne stranke izstopivši poslanec Bergeri. Odbor je izrazil željo, da bi se razprava o paktu velesil vršila popolnoma ločeno od razprave o razorožitvi. Pred današnjim ministrskim svetom je imel ministrski predsednik Daladier razgovor z ameriškim zastopnikom Normanom Davisom, kateremu je prisostvoval tudi ameriški poslanik. Poleg razgovorov z Davisom pa se nadaljujejo na Quai d'Orsay razgovori s francoskimi zavezniki.

Paul-Boncour je sprejel poljskega poslanika Chlapowskega, zato pa ga je obiskal in se poslovil romunski zunanji minister Titulescu, kateri je popoldne odpotoval dalje v London, dasi je še sam pred par dnevi demantiral vest, da bi nameraval iti v London.

Akoravna vlada glede vsebine tega odgovora še neoprediljiv misterij, je vendar že mogoče navesti glavna načela, katera bo francoski odgovor podrtal. Tako se govori, da bo francoska vlada:

1. načelno pristala na sodelovanje z ostalimi velesilami pri ureditvi Evrope in pri obrambi miru med evropskimi narodi pod pogojem seveda, da se oddolji vsaka misel na teritorialne revizije,
2. francoska vlada smatra, da mora ostati načelo o enakopravnosti vseh držav v okviru Zveze narodov nedotaknjeno in je zaradi tega zamisel, da bi se gotove evropske države postavljale nad druge, neizvedljiva, 3. pakt Zveze narodov je osnovni zakon za politično organizacijo Evrope in vsak sporazum med evropskimi državami je mogoč edino, ako se ta pakt ohrani neokrnjen in v svoji celoti, 4. francoska vlada radevolje pristane na pokrajinske sporazume po zgledu pakta male zveze. Sporazum med velesilami bo torej v duhu načel Zveze narodov predstavljal neke vrste veliko zvezo, ki bi med seboj delovala na isti način

Na izzivanje Italije-Anglije-Nemčije

Rusija odgovarja

Napetost z Anglijo

London, 5. aprila. AA. Danes popoldne ob 10 so objavili Belo knjigo s korespondenco med britskim zunanjim ministrstvom in moskovskim poslanikom zastran aretacij Vickersovih inženjerjev v Moskvi. Najznačilnejše v tej knjigi je ostrost, s katero poslanik Ovey komentira stališče sovjetske vlade. V svoji brzojavki 12. marca izjavlja, da ni možna nobena primerjava med angleškimi pravnimi metodami in strahotami, ki vladajo v sovjetski Rusiji. Nato našteva razne metode, kako skušajo ustrahovati sovjetske jetnike. V brzojavki dne 15. marca naglašja poslanik, da obstoji največja nevarnost v sovjetski mentaliteti, češ da ti ljudje »niso zmožni gledati v sebi kaj drugega kakor silo, ki se čuti v vsaki stvari osebno razžaljeno, in mislijo, da se bore za plemenit ideal proti vsemu svetu zarotnikov — občutek, ki je pri njih dobil že pravečato obliko bolne histerije«. Sir Ovey izjavlja, da se je Litvinov omejil samo na to, da je očital Veliki Britaniji, da »govori s Sovjeti v obliki ultimativov, ki kršijo suverenostne pravice ruskega naroda«.

Iz Bele knjige se vidi, da se je začela napetost med Veliko Britanijo in Sovjeti zaostrovali 12. marca.

Inženjerji na svobodi

Moskva, 5. aprila. AA. Tas poroča: Na podlagi sklepa vrhovnega državnega tožila ob 22. marca so tri angleške inženjerje, ki so obtoženi sabotaže, izpustili, ker je tvrda Vickers večerj položila zanje kavicjo. Izpušeni inženjerji so se zavezali, da ne bodo zapustili sovjetske Rusije, dokler se proces ne konča.

Protesti v Berlinu

Berlin, 5. aprila. AA. Po vesteh iz Moskve je komisar za zunanje zadeve Litvinov protestiral pri nemškem poslaniku proti ravnanju nemških oblastev s sovjetskimi podaniki v Nemčiji in proti nezakoniti hišni preiskavi v prostorih sovjetskega trgovskega zastopništva v Berlinu.

Z nemške strani se mu je odgovorilo, da je bila hišna preiskava odročena zaradi tega, ker je imela policija razloge in da je pri tem našla mnogo materiala, ki kompromitira sovjetsko zastopništvo. Nemški uradni krogi pristavljajo, da Nemčija ne more dovoliti vmešavanja Rusije v nemške notranje zadeve.

kot dela mala zveza v vseh vprašanjih, ki intere sirajo samo dotične države.

London, 4. apr. tg. Titulescu je danes zvečer dospel iz Pariza v London na razgovore z zunanjim ministrom v zvezi s paktom velesil. Prvi razgovor s sirom Simonom bo imel v četrtek.

Stališče Poljske

Varšava, 5. aprila. tg. Poluradna »Gazeta Poljska« vidi v novem stališču Francije prelom v dosedanji liniji francoske zunanje politike. List izjavlja, da je brez vsake vrednosti zagotovilo, da naj se na posvetovanja četvorice pritegne vsakokrat ona država, za kalere interese gre. List pristavlja, da bi Poljska nikdar ne vpoštevala takega vabila. Tudi poljski poslanik v Londonu je v jasni obliki izjavil angleškemu zunanjemu ministru, da Poljska brezpogojno odklanja pakt četvorice.

Za kutisam tra a o ntle ge dalje

Pariz, 5. aprila. AA. Po poročilu lista »L'Ordre« kaže, da v francoski vladi ni soglasja o tem, kakšno naj bo stališče Francije napram direktorskemu paktu zapadnih sil. Paul-Boncour, pravi list, vodi v tem oziru popolnoma osebno politiko. Prav nič ni kjelebal, da sprejme popolnoma nemogočo izjavo našega rimskega poslanika de Jovenela, ki se je iznenada pojavil v Parizu in ki je sestavlil svojo izjavo v sporazumu z zunanjim ministrom. Te izjave nista niti pokazala predsedniku francoske vlade Daladierju, ki je bil celo neinformiran o njeni glavni vsebini. Daladier je to izvedel šele iz listov Ni voma, da gre tu za dejanje, ki bi povzročilo v drugih okoliščinah takojšen odpoklic poklicnega poslanika. Daladier in večina članov ministr. sveta se upira pritisku, ki ga nanje izvaja Paul-Boncour, De Monzie in De Jovenel. Predsednik vlade, ki je znan realista, ni naklonjen direktorskemu načrtu, ker bi ta načrt izoliral Francijo in pripravil njen poraz. Razgovori, ki jih je imel s Titulescu, so nanj napravili naigloblji vtis. Daladier, Mala antanta in Poljska, piše list dalje, so našli v ameriškem delegatu Normanu Davisu nenačnega zaveznika. Norman Davis je že v razgovorih z MacDonaldom zagovarjal stališče, ki nasprotuje Mussolinijevemu.

Jasno je, da Zedinjene države severne Amerike ne bi bile zadovoljne z ustanovitvijo bloka štirih velesil. Zato je Normanu Davisu do tega, da je v Parizu in da se posvetuje s člani francoske vlade, ko le-ta sestavlja svojo spomenico o italijansko-angleškem načrtu četvorne direktorije.

Göring in Papen potuleta v Rim

Berlin, 5. aprila. tg. Dozrava se, da nameravata za velikonočne praznike potovati v Rim podkancler Papen in minister Göring. Smatra se za samo po sebi umevno, da se bosta v času svojega bivanja v Rimu sestala tudi z oficijelnimi osebnostmi italijanske vlade. To potovanje je za spravlja tudi v zvezo z izpremenjenim stališčem katoliške cerkve nasproti narodnim socialistom, kakor je bilo to videti v zadnjih izjavah nemškega episkopata.

Pogajanja z Romunijo

Bukarešt, 5. aprila. ž. V romunski diplomaciji ponovno govorijo o sklenitvi nenapadnega pakta s sovjetsko Rusijo. Te vesti imajo svojo podlago v tem, da se je Litvinov obrnil na francosko vlado ter izrazil željo, da bi sovjetska Rusija rada ponovno pričela s pogajanj z Romunijo za sklenitev pakta o nenapadanju. Vest na merodajnih mestih še ni potrjena, vendar pa je delovala kot največja senzacija v vseh krogih. Trdijo, da bo Titulescu pri svojem sedanjem obisku v Parizu ukrenil potrebne korake v tej smeri ter skušal najti kompromis v stališču Rusije in Romunije.

Haag, 5. aprila. ž. Mednarodno sodišče v Haagu se je v sporu med Dansko in Norveško radi vzhodnega dela Grönlandije postavilo z 12:2 glasovoma na stališče Danske.

Drobne vesti

Zagreb, 5. aprila. ž. Danes popoldne ob 2 je v kemičnem institutu univerze na Akademskem trgu, izbruhnil požar. Le hitri akciji gasilcev se je zahvaliti, da ni prišlo do večje škode. Ogenj je že proukl skozi streho.

Asuncion, 5. aprila. AA. Vojno ministristvo je izdalo komuniké, da so paragvajske čete zavzele utrdbi Vargas in Vanguardio.

Columbia, 5. aprila. AA. Država Južna Karolina je odobrila, da se sme pivo avobodno izdelovati, prodajati in točiti.

Madrid, 5. aprila. AA. Konec septembra 1932 je štela Španija 28.719.000 prebivalcev.

Pariz, 5. aprila. AA. Davi so v Citroenovih tovarnah spet začeli delati. Od 18.551 delavcev se je vrnilo na delo 14.620.

Diüsseldorf, 5. aprila. AA. Nacionalno socialistični napadali oddelek je aretirale nekega komunističnega funkcionarja in ga ustrelil v hrbet, češ da je hotel zbežati.

Berlin, 5. aprila. AA. Policija je aretirala angleškega žurnalista Franzerja. Angleškega novinarja Catchpola je izpustila.

Bonn, 5. aprila. AA. Policija je aretirala na stanovanju nekega občinskega svetnika. Stražnik ga je ustrelil, češ da je hotel zbežati.

Pariz, 5. aprila. AA. Ob 11.45 je notiral dolr 25.41. funt pa 86.85 frankov.

Istres, 5. aprila. AA. Davi ob 6.25 sta odletela letalca Bossoutrot in Rossi v smeri proti Južni Ameriki. Morala sta se pa ob 10.25 vrniti nazaj v Istres. Popoldne nameravata vnovič startati.

Zasedanje Tarifnega odbora v Belgradu

Zdenko Knez v obrambo slovenske mlinarske industrije

Belgrad, 4. apr. 1. Anketa, ki jo je sklical tarifni odbor, je danes nadaljevala svoje delo. Na dnevnem redu so bile tarife za mlinarsko industrijo. Kot prvi govornik je nastopil dr. Palic, glavni tajnik Zveze mlinov iz Belgrada, ki je v imenu vojvodinskih mlinov zahteval enotno tarifo za pšenice in moko ter ukinitev dosedanje izjemne mlinarske tarife št. 13-13 za dovoz pšenice v mline.

Za njim je takoj dobil besedo tajnik Zveze mlinov v Sloveniji g. Zdenko Knez, ki je med drugim izjavil sledeče:

Prometno ministrstvo predlaga, da se tarifa preuredi tako, da bi prevoz pšenice in prevoz moke stal istotoliko, za otrobe pa da ostane tarifa nižja, tarifa za blago v komadnih pa da se celo povisa. G. Knez je v imenu Zveze mlinov v Sloveniji izjavil, da mlinarska industrija v Sloveniji nima ničesar proti povzvišanju železniške tarife, če za to obstajajo dovoljni proračunski ali valutarni razlogi, ki nalagajo to povzvišanje, opozoriti pa mora na dejstvo, da predstavlja sedanji tarifni sistem rezultanto mnogih komponent, ki so bile na delu skozi dolgo dobo let in ki so v svoji skupnosti vplivale na določitev tarifnih postavk. Če se dela na povzvišanju, potem je treba vzeti kot princip linearno povzvišanje vseh postavk za enač odstotek, da bi se na ta način ohranila medsebojna diferencija, a samo v izjemnih slučajih se lahko obravnava en ali drugi posamezni problem, kjer bi sprememba ravnotežja bila za narodno gospodarstvo kot celoto zaželjena.

G. Knez naglašja, da se

tarifna reforma ne sme in ne more zlorabljati

kot instrument konkurenčne borbe ter da se s tem ne sme delati krivice mlinarski industriji iz ene banovine v korist iste industrije druge banovine, ki si hoče na ta način zavarovati brezmeren dobiček. Zato smatra Zveza mlinov v Sloveniji predloženo tarifno preureditev kot brutalen udarec proti sebi, kot udarec, ki bi uničil tudi ono skromno delavnost naše mlinarske industrije, ki je še ostala v sedanjih težkih razmerah. Do sedaj dobivamo pšenice v naše mline po izjemni tarifi št. 13-13, ki določa za pšenice 12% do 14% cenejši prevoz kakor pa za pšenično moko. Mi zaslopamo to razliko, ker je neobhodno potrebna za našo eksistenco in ker je tudi nadvse upravičena.

V svojem nadaljnjem govoru se je g. Knez obširno bavil

z razvojem mlinarske industrije v Sloveniji.

Ki se je morala boriti tudi v Avstriji z največjimi težavami. In je izjavil, da so slovenski mlinarji imeli tudi tedaj težko življenje, pa so kljub temu obdržali svojo eksistenco in so si celo ustvarili neko blagostanje. To stanje pa se je popolnoma spremenilo z zedinjenjem, ko je bil naš državi priključen velik del bivših madjarskih pokrajin, s čimer smo dobili veliko število mlinov zelo močne kapacitete. V prvih letih je izvoz moke še nekako šel, ko so se pa vsled neugodnih trgovinskih pogojev in radi avtarktičnih sosednih držav zaprle meje za našo moko, tedaj se je ogromni višek pšenične moke iz vojvodinskih mlinov usmeril v pasivne kraje in posebno v Slovenijo. Tedaj je bila uvedena mlinarska tarifa kot slaba odškodnina za pridobljene pravice periferne mlinarske industrije. Ona je res nedovoljena, vendar je nekaj jez proti poplavi naše pokrajine s to moko. Ta tarifa ni mogla preprečiti, da so veliki slovenski mlini deloma propadli, deloma pa morali ustaviti svoj obrat. Predvsem je treba vpoštovati,

da imajo slovenski mlinarji zelo težko stališče v primeri z onimi v Vojvodini, in sicer:

1. Vojvodinski kmetje pripeljejo na stotine vagonov pšenice v mlin, obračun za izročeno pšenico pa se izvrši šele pozneje, ko se je za pšenica že zmelala in razposlala na vse strani. — Naš mlinar, ki kupi pšenico pri žitnem trgovcu v Vojvodini, mora to pšenico takoj plačati proti izročitvi duplikata tovarnega lista in potem mora nositi še precejšnje stroške za transport te pšenice.

2. Dočim vojvodinski mlinarji kupujejo svoje žito neposredno od kmetov, ki ga prodajajo zelo poceni, pri našem mlinarju zaslužil eden ali več trgovcev, kar pšenico tudi podraži.

3. Dočim vojvodinski mlinar odbije kmetu vse močnejše odbitke, kakor n. pr. razliko pri merjenju in razne druge odbitke, kar znaša 2—5%, mora naš mlinar ne samo plačati vse težino blaga, ki je navedena na tovarnem listu, ampak mora nositi še stalno veliko škodo, ki obstoja v tem, da mora nositi primanjkljaj blaga na potu ter transportni riziko.

4. Vojvodinski mlini se nahajajo v centru naših žitaric, kjer posebno lepo uspeva tudi živinoreja. Visoke cene jim plačujejo živinorejci za krmno moko in za otrobe. Bosna, Hercegovina, Dalmacija, Lika in Crna gora so zelo dobri trgi za črno moko, zato pa pošiljajo vojvodinski mlinarji potem lahko belo moko zelo poceni v Zagreb in v Slovenijo. Možnost hitre in ugodne prodaje otrob in črne moke, znižuje ceno beli moki in v tej okolnosti leži v glavnem možnost ostre konkurence za belo moko, ki jo vršijo ti mlini v dravski banovini. Naša živinoreja propada in to ne samo v zadnjih letih, ampak že pred šestimi in sedmimi leti, kar se najbolje vidi v okolnosti, da naša industrija lanenega olja ne more prodati več kot 5% svojih zaostankov v sami državi in da morajo 95% te odlične živinorejske hrane izvažati. Temu propadlemu konsumentu moramo takorekoč darovati svoje otrobe in razne krmne moke, kar se vse vidi v tržnih cenah teh proizvodov, in vse to zelo neugodno vpliva na cene pri črni in beli moki. Otrobi stanejo kljub veliki razliki pri prevozu iz Vojvodine istotoliko kot pri nas, kar pomeni, da so naši mlini samo radi otrobov kalkulatno napram vojvodinskim mlinom na škodo za 300 Din pri vagonu pšenice.

5. Kot ostanek žitnega režima je zvišan davek na poslovni promet, na 6% za moko in na 2% za otrobe. To se mora plačati od prodajne cene mlevskih proizvodov. Razume se, da je podlaga za ta davek drugačna, če se prodaja blago franko Senta, a drugačna, če se prodaja franko Domžale. Vsak prevoz znaša 3500 do 4000 Din za vagon in 6% oziroma 2% od tega prevoza znaša nad 200 Din. Potem je treba vzeti v obzir še razne druge stvari, ki so pri nas mnogo dražje nego v drugih pokrajinah, kakor n. pr. občinske davjate itd. Ta razlika znaša v posameznih slučajih do 400 Din za vagon, kar moramo mi plačevati iz svojega žepa. Vsi naši napor, da odedramo to neenako tretiranje, so ostali do danes žal brez uspeha.

6. Mlini v Vojvodini razpolagajo z mnogo večjim kapitalom kakor naši mlini, ki so izgubili mnogo od svojega nekdanjega blagostanja. Vojvodinski

mlini stalno prodajajo svoje proizvode iz Siska, kjer imajo svoja skladišča, v naše kraje. Vojvodinski mlinarji prevažajo pšenico po Donavi in sami do Siska ter že pri tem prihranijo mnogo na samem prevozu, ker je tak prevoz mnogo cenejši kakor pa po železnici. Naši mlinarji pa zopet ne morejo niti pomisliti na to, da bi si nabavili cel slep pšenice ter si ga pustili privleči do Siska, ker je njihov skromni obratni kapital vezan v kupčije in nimajo sredstev, da bi financirali tako nabavo. Te in še druge okolnosti so imele za posledico,

da so mlinarji dravske banovine že zdavnaj izgubili vagonске posle,

to se pravi, prodajo celih vagonov mlevskih proizvodov. Ta posel so nam prevzeli vojvodinski mlinarji. Ono, kar nam je ostalo, to so oni malenkostni posli, ker je treba kreditirati na daljše roke in ker so številke insolvent relativno zelo velike. Nam je preostalo, da pošiljamo svojim strankam po 20, po 5 in po 1 vrečo mlevskih proizvodov, kjer res dosežemo višje cene, kakor jih dosežejo oni v Vojvodini za vagonsko blago, kjer pa je tudi riziko mnogo večji.

Tak je sedaj položaj, ko je bila v veljavi tarifa št. 34-13 skozi celo vrsto let. Smatram, da se v sedanjem položaju dovolj jasno vidi

obupna borba za obstoj s premočnim rivalom iz Vojvodine.

Že l. 1927 se je uvozilo iz drugih pokrajin v Slovenijo približno 3200 vagonov moke in samo 2500 vagonov pšenice. Če se vzame v obzir, da je produkcija pšenice v Sloveniji skoraj neznatna, je tedaj jasno, da so slovenski mlinarji prodali slovenskim konsumentom mnogo manj svojih proizvodov kot pa njihovi tovariši iz drugih pokrajin, posebno iz Vojvodine. To razmerje se od l. 1927 stalno slabša, tako da danes držimo v svojih rokah samo še mali del onih pozicij, ki smo jih imeli pred šestimi leti. Kapaciteta vojvodinskih mlinov je izkoriščana z mnogo večjim odstotkom kot pri nas. Izenačenje tarife za prevoz pšenice in moke in povzvišanje tarife za blago v komadnih bi pomenilo,

da se mlinarska industrija v Sloveniji z eno potezo spravi s sveta.

In zakaj? Zato, da bi mogli naši tovariši iz Vojvodine po mili volji diktirati cene moki v dravski banovini in da bi iz naše propasti kovali svoj dobiček. Razlika med prevozom za žito in za moko ni samo opravičena z gori navedenimi argumenti, ampak ima tudi svoje globlje, principiellno opravičenje s splošnim principom prometne odnosa tarifne politike, ki obstoja v tem, da mora biti tarifna postavka vsaj do neke meje v sorazmerju z vrednostjo blaga in da mora imeti sirovina nižjo tarifo kot polfabrikat in ta zopet nižjo kot fabrikat.

Zato g. Knez v imenu slovenskega mlinarstva poziva merodajne činitelje, da vzamejo te argumente v poštev. Opozarja jih, da računajo z življenjskim vprašanjem mlinarske industrije v Sloveniji.

G. Knez je nato v imenu Zveze mlinov za Slovenijo

stavil tudi naslednji predlog:

V bistvu se strinjamo s predlogom trgovske in industrijske zbornice iz Zagreba, da se določi za pšenico postavka VI-13-14, za industrijske mline z 10 tonami postavka 18, za ostale mline postavka VI-13-14, za ostale žitarice postavka VI-13-14, za mline z 10 tonami postavka 18. Za mlinarske proizvode predlagamo spremembo napram zagrebskemu predlogu, in sicer postavko X-10-14, dočim se v ostalem strinjamo s predlogi zagrebske zbornice. Za otrobe, trierske odpadke in krmno moko predlagamo tarifo XVIII-18-18, dočim se za razne izvozne tarife strinjamo s predlogi zagrebske zbornice. Tarifa za industrijske mline, katerih visina je predložena gori, se mora uporabljati za vse brez razlike, če gre blago direktno v mlin ali indirektno preko skladišča.

Po govoru g. Kneza se je razvila ostra debata, v katero so posegli g. Aleksander iz Zagreba, ki se pridružuje predlogu Zveze mlinov za Slovenijo, Franjo Sušteršič, zastopnik Mlinarske zadruge iz Belgrada, ki istotako sprejema stališče slovenske mlinarske industrije, Franjo Kos iz Karlovca, ki zaslopa interese mlinov, ki se bavijo z mletjem koruze, in ki je istotako nastopil proti predlogu dr. Palice. Stališče slovenske mlinarske industrije je zagovarjal tudi g. Josip Rosenberg iz Maribora.

Dr. Palic je nato predlagal, da se osnuje

poseben odbor, ki naj prouči pogoje, pod katerimi obratujejo vojvodinski mlini in mlini v Sloveniji ter da se na podlagi poročila tega odbora potem sestavi končni predlogi, na kar pa niso pristali zastopniki mlinov iz pasivnih krajev.

Ker ni prišlo do soglasja, je anketa podala dvojno mnenje, o katerem bo razmotiral tarifni odbor. Če se tudi v tarifnem odboru ne bo moglo ustvariti enotno mnenje, bo tudi ta predložil glavnemu ravnateljskemu dvojno mnenje.

Bistvo spora je v tem:

Dočim organizacija mlinov iz pasivnih krajev zahtevajo diferenciranje tarife med moko in pšenico in da se ohrani princip, da mora biti tarifa v enakem razmerju z vrednostjo blaga, zahtevajo vojvodinski mlini, kakor že rečeno, enotno tarifo za pšenico in moko ter ukinitev dosedanje izjemne mlinarske tarife 34-13 za prevoz pšenice. Zastopniki mlinarske industrije v pasivnih krajih pa zahtevajo, da se ta izjemna tarifa za prevoz pšenice v mline ohrani, ker bi v nasprotnem slučaju morali mlini v pasivnih krajih brezpogojno popolnoma ustaviti obratovanje.

Zanimivo je tudi, da Zveza vojvodinskih mlinov predlaga, da se vrši propaganda za povečanje konsuma pšenice doma, dočim naj se pri izvozu računa še na koruzo.

Anketa je nato razpravljala še o tarifi za testenine, za katero je bila istotako izražena prošnja, da se zniža tarifa za blago v kosih kakor tudi relakcije na dovoz moke, ki se v testeninah izvažajo v inozemstvo.

Prišlo so na vrsto tarife za mesne izdelke. Poročevalec je tu zlasti poudarjal težo samoupravnih davčnih bremen in zlasti preveliko užitino v velikih mestih za posamezne mesne izdelke. Ta užitina znaša n. pr. v Belgradu 350 Din za kg.

Popoldne se je seja nadaljevala.

Zagrebska vremenska napoved: Počasi se bo zboljšalo zlasti v zahodnih krajih, toplo, pričakovati je lokalnih padavin, zlasti v gorskih krajih in zgornjem Primorju.

Dunajska vremenska napoved: V največjem delu Avstrije jasno vreme, na severovzhodu morda še oblakno.

Katoliška in politična akcija

V zadnjem času katoličane vsega sveta najbolj zanima razmerje med katoliško akcijo in politično akcijo katoličanov. Slišati je v tem oziru različna, deloma nasprotujoča si mnenja. Zato je kaj dobrodošlo pismo, ki ga je pisal ženevski škof msgr. Besson v Vatikan, ter odgovor, ki je prišel na to pismo. Oboje je bilo objavljeno 2. marca t. l. v »Semaine catholique«. Školovo poročilo se glasi:

»V naši školi je nekaj težkoč v razmerju med katoliško akcijo in politično akcijo katoličanov. Nekateri so se celo sprasevali, ali naše smernice ustrezajo smernicam sv. Očeta. Čeprav je bilo takih, ki so imeli te pomisleke, zelo malo, smo vendar hoteli takoj odstraniti vsak nesporazum ter prepričati vsako nevarnost nesloge med katoličani. V kratkem poročilu smo posneli vse ugotovitve, ki smo jih napravili. To poročilo smo potem poslali Nj. ekselenci msgr. Pizzardu, nadškofu nicejskemu, namestniku državnega tajnika Njegove Svetosti, proseč ga, naj nam pove, ali smo v soglasju s papežem ali ne. Naše poročilo se takole glasi:

»1. Katoliška akcija in politična akcija sta dve popolnoma ločeni stvari; zato naša katoliška društva, ki delujejo v območju ene ali več župnij ter so kot taka pod vodstvom duhovniškega duhovščine, niso nikakoli politična društva in tudi ne morejo biti. Kot taka ne morejo sodelovati pri nobeni strogo-politični akciji ter ne morejo postati agenti politične propagande.

2. Ta opazka pa ne velja za politična društva katoličanov, katerih ne vodi duhovščina, ampak politične osebnosti. Dejansko morejo biti in tudi so taka društva, ki imajo za glavno nalogo — politično akcijo. O njihovi upravičenosti ni potreba razpravljati. Ničesar ne ovira članov naših katoliških organizacij, da ne bi posamezno pristopali k tem društvom, ki njihov program ustreza krščanskim načelom.

3. Čeprav pa mora ostati katoliška akcija razločena od politične akcije, bi vendarle bilo obžalovati, ko bi hotel kdo iz tega sklepati, da naj se katoličani ne brigajo za politiko. V sedanjih časih, ko revolucionarne stranke teptajo naša najsvetejša načela, imajo katoličani dolžnost se sodelujoče zanimati za politiko, da morejo braniti Cerkev in domovino.

4. Škol, ki se noče naravnost vmešavati v politiko, ker je pač oče vseh svojih školanov katekoliti stranke, je pa mišljenja, da mora političnim voditeljem katoličanov v svoji školi dati svoje priznanje, saj delujejo na programu, ki ga oživljajo

katoliška načela. Kadar nanese, ti može z vso lojalnostjo sodelujejo s strankami, ki sicer niso izrazito katoliške, vendar pa veri niso sovražne, ter tako po najboljših močeh skupno sodelujejo za splošno dobrobit v tako raznoliki deželi kakršna je naša. Z drugimi besedami povedano: škof ne verjame, da bi navodila, ki jih je papež dal za katoliško akcijo, od političnih katoliških voditeljev njegove školije zahtevala drugačnega ravnanja, kakršno je bilo dosedanje.

5. Posebna težava je bila glede »švicarskega dijaškega društva«, ki sicer ne nosi izrazito katoliškega imena, v katerem pa je večina katoliških dijakov, in ki ima program, kateri docela ustreza katoliškim načelom. Škof misli, da je to društvo katoliško društvo svoje vrste, ki ne spada naravnost v običajni okvir katoliške akcije, saj je bilo ustanovljeno pred 100 leti brez sodelovanja škofov. Ker pa je to društvo sestavljeno iz dijakov, izmed katerih pozneje veliko število njih v političnem življenju svoje dežele igra prvo vlogo, misli škof, da ni napačno, da se ti dijaki, vsaj vseučiliški, zanimajo za politiko v sporazumu s političnimi katoliškimi voditelji, pri tem pa se prejkoslej kot katoličani pokoravajo cerkveni škofski avtoriteti. Škof ne misli, da bi to, ker se zanimajo za politiko, dijake moglo ovirati, da ne bi bili priključeni organizaciji »Katoliške mladine«. Ta »mladina« kot taka pa ne spada v delokrog katoliške akcije in ne v delokrog politične akcije.

6. In da končno vse kratko povzamem, je škof mnenja, da je prvi pogoj katoliške akcije pokorščina škofom ter da bi slabo razumel navodila svete Stolice, kdor bi mislil, da sta papež in škof različnega mnenja.

Na to školovo poročilo je prišel od msgr. Pizzarda naslednji odgovor:

»Vaša ekscelencija mi je pisala pismo, kateremu je bilo priključeno poročilo o katoliški akciji in politični akciji, predvsem z ozirom na posebne oziroma v švic. Vprašujete me, ali te smernice soglašajo s smernicami sv. Stolice. Hitim vam odgovoriti, da sem pismo sprejel. Ko sem o tem predmetu slišal mnenje »višje strani« (la pensee superieure), sem vesel, da vaši ekscelenci morem naznaniti, da ni nobenih ugovorov naziranj, ki ste ga razložili v omenjenem dokumentu. Ob tej priložnosti si dovoljujem vaši ekscelenci čestitati za učinkovito pomoč in modre nasvete, ki jih nudite katoliškim organizacijam.

V pismu msgr. Pizzarda omenjeno mišljenje »višje strani« je očitno naziranje papeža samega.

Gömbösov velikonočni govor

„Madjarska se bliža svojim ciljem“

Budimpešta, 5. apr. tg. Ministrski predsednik Gömbös je imel danes na banketu vladne stranke velikonočni govor, v katerem je izjavil, da se je položaj Madjarske zboljšal v prvih šestih mesecih njegove vlade. Ravnotežje proračuna se je obrnilo, inflacije ni bilo, Madjarska je danes pravi zglede miru. V zunanje-političnem pogledu je zastopala Madjarska v preteklih šestih mesecih misel revizije, vojaške enakopravnosti in trgovinskih pogodb. Vsem tem ciljem se je Madjarska znatno približala. Pred pol letom nihče ni verjel, da se bo moglo o reviziji govoriti in misliti tako intenzivno, kakor sedaj. V Rumuniji, Avstriji, Čehoslovski, Jugoslaviji in Italiji se kaže sedaj taka go-

spodarsko-politična smer, ki je Madjarski v korist. Na mesto brezpogodbene stanja so stopile pogodbe. Glede notranje-političnega položaja je izjavil Gömbös: »Pri nas je pravni red zagotovljen v največji meri, in sicer ne kot posledica krvavih kupcij, temveč realno politične koncepcije. Kar Nemčija dela sedaj, je storila Madjarska že leta 1919. Takrat smo hitreje odpravili protirevolucijo z madjarskim temperamentom. Madjarska ne potrebuje nobenih novotarij. Madjarska ne hlasta po novih točkah in se ne ravna po tujih zgledih. Mi ne potrebujemo nobene revolucije, pač pa evolucijo.

Zopet vojni dolgovi

MacDonald pojde tudi v Ameriko

Pariz, 5. aprila. tg. O prvem razgovoru Normana Dawisa s Paul-Boncourjem se objavlja oficijozno, da sta se menila o razorožitvenem problemu in o svetovni gospodarski konferenci. O vprašanju dolgov nista govorila. Na predlog, da se skliče konferenca strokovnjakov v Washington, je pristal Paul Boncour tem rajši, ker bi Francija tam eventualno lahko načela vprašanje dolgov. Angleška vlada pa ne želi take postranske ali predkonference. Čuje se, da je Roosevelt bolje razumel kakor Hoover, da je varnost glavni problem, in sicer varnost posameznikov v diktatorsko vladanih državah, varnost posestva v mednarodnih odnosih, kapitala v izmenjavi blaga in varnost za vlade v njihovi mirovni politiki. Francoski memorandum bo imel, kakor piše »Excelsior«, sledeče točke:

1. Francija pristane na to, da se ustanovi antanta med Francijo, Anglijo, Italijo in Nem-

čijo, 2. ta pakt četvorice se mora fuzijonirati s paktom Zveze narodov, 3. ne sme biti nobene hierarhije med evropskimi narodi, 4. da se ta pakt spopolni z regionalnimi antantami, 5. pakt Zveze narodov mora ostati nedotaknjen.

London, 5. aprila. tg. Čuje se, da namerava Norman Dawis potovati tudi v Berlin na prve razgovore o svetovni gospodarski konferenci. »Times« poročajo, da bo MacDonald o Veliki noči potoval v Washington, da obišče Roosevelta, hoče pa biti zopet v Londonu 25. aprila, ko se bo predložil poslaniki zbornici novi proračun. MacDonald bo potoval v Ameriko kot predsednik svetovne gospodarske konference. Na razpravo o dolgovih se misli šele v drugi vrsti. »Daily Telegraph« poroča, da bi bila najskrajnejša koncesija ameriškega kongresa, da se angleški dolg zenači s francosko-ameriškiimi dogovori, tako da bi se skupni anglo-ameriški dolg znižal na 900 milijonov dolarjev.

razlastiti. Nadalje so znižani tudi količniki, ki končno odredajo odškodnino za razlašeno zemljo. Finansiranje likvidacije agrarne reforme na veleposelstvih bi morala vršiti Privilegirana agrarna banka, sedaj pa prevzame to država in izda za razlašeno zemljo obveznice. Odškodnino posestnikom za razlašeno zemljo in gozdove pa bodo državi plačali agrarni interesi, plačilo pa bo zavarovalo z vpisom na prvem mestu. Priv. agrarna banka dobi prvenstveno pravico za nakup zemlje v prvih 10 letih.

Kamenena industrija

Belgrad, 4. apr. 1. V prostorih Centrale industrijskih korporacij se je pod predsedstvom ing. Milana Lončarčevića vršil danes dopoldne redni občni zbor Zveze kamenene industrije v Jugoslaviji. Poročilo o delovanju odbora v pretekli poslovni dobi je podal Franc Vindiš, naker je bil izvoljen nov upravni odbor. Za predsednika Zveze je bil zopet soglasno izvoljen ing. Milan Lončarčević. Končno je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri naproša Zveza kamenene industrije merodajne činitelje, da z ozirom na veliko brezposelnost ne dovoljuje otvoritev novih kamnolomov v državi ali samoupravni režiji, ker za to tudi ni nobene potrebe. Zveza kamenene industrije pa protestira v tej resoluciji tudi proti zvišanju tarifa na kamene izdelke, ker so že dosedanje itak previsoke. Vsako zvišanje: teh tarif bi ne uničilo samo dosedanjih podjetij, ampak bi prišlo v vprašanje tudi graditev in vzdrževanje cest.

Seja vlade

Belgrad, 5. aprila. AA. Danes od 11.30 do 13.30 se je vršila seja vlade pod predsedništvom predsednika ministrskega sveta, dr. Milana Srskeča.

Osebnosti

Belgrad, 5. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je poveljen za drugega podguvernerja Narodne banke, dr. Jovan Lovčević, izredni univ. profesor.

Belgrad, 4. apr. 1. Vpokojena je Olga Dereani, učiteljica v Mariboru.

Proti
Zobnemu
kamnu

SARGOV

KALODONT

Velik požar v Predosljah

Kranj, 5. aprila.

Ob cesti, ki veže vasi Predoslje in Orehovec, se na nekoliko višinem hričeku nahaja domačija posestnika Lovrenca Kokalja p. d. Pirca, ki ima najlepšo lego izmed vseh v vasi Predoslje.

Včeraj, v torek zjutraj, približno ob četrta na pet zjutraj je izbruhnil na Kokaljevem skednju silen ogenj, ki je uničil celo gospodarsko poslopje. Požar so prvi opazili domači sami. Hiša in dvorišče sta bila v močnem svetlobi. Napolnjeni so planili iz hiše k gorečemu gospodarskemu poslopiju, ki je od hiše oddaljeno le kakih 5 metrov. Pri Kokaljevih je bilo že enkrat zažgana drvarnica in to takrat, ko je bilo v Predosljah več požarov. Prizor je bil grozovit. Na strehi hleva in skednja je pogorela že vsa slama in se je proti hiši širila taka vročina, da ni bilo mogoče priti v bližino. Po vsem poslopiju na hlevu in skednju je gorela krma in ogenj je že silil skozi okna v hlev. Tak je bil položaj, ko so Kokaljevi pričeli reševati. Skozi vrata, ki so nasproti hiši, niso mogli v hlev, zato so s sekuro razbili vrata na drugem koncu hleva ter v zadnjem trenutku rešili živino iz gorečega hleva in svinjo z mladimi prašički.

To pa je tudi uilo vse, kar so mogli oteti. Kajti precejšnja množina krme na hlevu in skednju, slama in mrvla, vse to je predstavljalo eno samo veliko gorečo maso, da si nihče ni upal v bližino ognja, da bi kaj rešil. Zato pa s skednja ni bilo

mogoče ničesar rešiti. V Britofu je začelo biti plat zvona, in tudi v Predosljah so se pričeli zbirati gasilci in drugi ljudje. Prvi so pa seveda k ognju prihitali sosede.

Kokalju je pogorelo na hlevu vse ostrežje razen golih zidov, skedenj pa je pogorel do tal. Zgora je vsa krma, na skednju električni motor, slamoreznica, mlatilnica — vse šele lani novo —, dalje vse gospodarsko orodje, večje in manjše, in precej butar. Drva, kolikor so se nahajala v bližini, so odmetali proč. V šupi pod skednjem je zgorelo veliko suhega listja in trave.

Že se je v nemala tudi hiša. Vendar pa so kmalu prišli gasilci iz Predoslja in Britofa, ki so gasili požar vsaki na enem koncu hiše ter manjše bolj oddaljene objekte rešili. K sreči je Kokaljeva domačija — ohi na samem, ozračje ob času požara pa je bilo mirno. Če bi tak silen ogenj nastal sredi vasi, bi bilo to usodopolno. Domači pravijo, da je moralo začeti goreti na skednju ter da so zvečer vse električne luči v gospodarskem poslopiju pogasili. Trdijo, da je ogenj zanetil zlobna roka.

Že včeraj in danes so pričeli z delom za obnovo poslopij. Gospodarsko poslopje je bilo zavarovano za Din 25.000. Škoda brezdomno presega znesek 100.000. Uničene je namreč tudi mnogo nove opeke, ki je bila pripravljena za kritje strehe. Vso živino so oddali po vasi k sosedom, ker doma živina nima ne krme ne strehe. Za mladega gospodarja je to huda nesreča v teh težkih časih.

Obraznava o litijskih računih končana

Ljubljana, 5. aprila.

Zadnje priče

Danes ob pol 9 se je nadaljevala razprava proti Hinku Lebingeru. Zasižan je bil vnovič priča Lojze Mrzel, ki pove: »Nekoč sem prejel predujem 5000 Din za vozniške.«

Predsednik: »Grozni je izpovedal, da ste po cestarjem raportu prejel ves denar. Torej so vozniški po vaši izjavi prejeli 2600 Din preveč!«
Mrzel: »Pri tej partiji nisem vozil dosti, na ta račun so bile izvršene tudi vožnje na drugih cestah.«

Grozni pojasni: »Povilek se je porabil za prejevanje in za dovoz na druge ceste.«

Stedi zasliševanje zaradi zneskov 9700 Din in 6600 Din, za katere dolži obtožnica Lebingerja, češ, da si je ta denar pridržal. Lebinger pojasni, da je denar res izplačal, čeprav manjkajo raporti kot priloge, pač pa so priznanice bile v redu in pravilno podpisane. Denar je izplačal Jereb.

Zaslišana je bila priča Pavel Tič: »Podpisal sem priznanico. Denar sem dobil, kakor so cestarji navedli v svojih raportih. Denar sem dobil vedno v redu, točno tako kakor mi je pripadalo.«

Priča Ignac Lenart pove, da so njegovi zapiski o količinah gramozov 1. 1930., ki se ne krijejo z Lebingerjevimi podatki, napravljeni sedaj po spominu. Tedaj si ni ničesar zapisoval. Denar je dobival pravilno, ni pa pogledal vsebine priznanice, ki jo je podpisal.

Ing. Kobler trdi nato na podlagi nekega računa cestnega odbora, da je pisarna izplačala 62 kub. metrov gramozov, torej samo tistega, ki ga je nakopal Lenart.

Za od obrambe za pričo predlagani načelnik nadzornik pri banki upravi g. Pirc naj bi izpovedal, ali so uradniki res dajali nasvete cestnim odborom, naj si zaračunavajo majhen odstotek več kolkovine, da krijejo eventualno premalo plačano kolkovino, in ali je res Lebinger izročal njemu denar za naknadno dokolkovanje, ki se je krijo iz teh odstotkov. Predsednik je smoti naročil šefu računovodstva g. Ahčnu, naj pri banki upravi izposluje, da se g. Pirc razreši uradne molčečnosti. Danes pa je banska uprava sporočila, da g. Pirc ne more razrešiti uradne molčečnosti. Zato tudi g. Pirc ni bil zaslišan.

Glede obtožbe obtožnice, da je Pavel Koprivnikar podpisal dve priznanici in sicer biano za pozneje vpisane zneske 5300 Din in 5134 Din za gramoz, ki ga Koprivnikar sploh ni napeljal in si je Lebinger ta denar pridržal, izjavlja Lebinger, da sta priznanici bili v redu, pač pa je plačal Koprivnikarja in njegovi ženi večkrat predujme. Koprivnikar je vozil gramoz na glavno in pa tudi na stranske ceste. Možno je, da so bile to druge vožnje, morda za gramoz iz Save in pa za preprežanje gramoz.

Koprivnikar izpove: »Podpisal na priznanici je moj. Tedaj sem vozil v družbi še z dvema drugima voznikoma. Prejel sem skupno 7000 Din za vožnje kamenja in za gramoz. Koliko posebej za gramoz, se ne spominjam. Priznanice sem podpisoval pri Jerebu.«

Obtožnica dalje dolži Lebingerja, da sta Groznik in Janez Hauptman navozila 191 kub. gramozov premalo ter sta podpisala priznanici za skupno 19.400 Din, razliko v znesku 12.200 Din pa si je pridržal Lebinger. Pri zaslišanju obeh prič se izkaže, da znaša razlika 131 kub. metrov, za katere pa obe priči ne vesta pojasniti, ker se ne spominjata več. Oba pa sta dobila naprej plačnih enkrat 65 kub. m.

Priča Ignac Lenart pove, da je bil dogovorjen z Lebingerjem, da bo prejel za vsak kub. meter 12 Din, dobil pa je to samo za eno cesto, za druge pa po 10 Din.

Predsednik omeni, da je podpisoval več priznanic po 12 Din za kub. meter. Priča nasprotno vztraja, da je dobil samo za eno cesto po 12 Din. Lebinger spominja pričo na razne vožnje, ki jih je dobil plačane po 12 Din.

Sledila je razprava o delu obtožnice, ki dolži Lebingerja, češ da je zaračunaval neke odstotke preveč kolkovine in da si je ta denar obdržal.

Lebinger: »Pri kolkih in takšah ni nikoli bilo jasnosti, koliko naj se odteguje. Te jasnosti še sedaj ni. Večkrat sem bil v lezadevi na banski upravi in sem povpraševal g. Ahčna, koliko naj

se odteguje. G. Ahčn mi je nasvetoval, naj raje malo več odtegnem, kakor premalo, to je pol procenta, ker naknadno ne bi mogel izterjati kolkovine. V Ljubljano sem enkrat prinesel iz tega kolkov za 2000 Din, ker smo morali neko zadevo dokolkovati. Večkrat smo iz tega denarja krili kako drugo postavko za razna druga cestna dela, kakor za kritje nepredvidenih izdatkov.

Priča Ahčn je bil nato zaslišan k točki, ki govori o vožnjah z avtotaksijem. Sam se ni nikoli vozil, ker je imel le računsko delo pri kontroli. Če je šel kdo drugi od banske uprave z avtotaksijem, ne ve, ker nima slikov s inženjerji.

Predsednik: »Kdaj sta govorila o kolkovini in o načinu odtegovanja?«

Priča: »G. Lebinger je bil večkrat pri meni. Bila sva v korektnih odnosih. Večkrat sem mu pojasnjeval, kako sme odtegovati po veljavnih zakonih in predpisih. Izključeno pa je, da bi mu bil svetoval odtegovati več, kakor zakoni dovoljujejo. To mi brani službena prisega in navodila s finančne direkcije. Ni mi znano, ali tako prakticirajo druge, finančna direkcija pa je odredila, da se morajo neplačane takse izkazati. Pri priznanih je treba plačati pogodbeno takso poleg ¼ % takse na priznanico. Pogodbeno takso posebej za zneske nad 2000 Din.«

Lebinger: »Da se je pobiral 1% poslovni davek, g. Ahčn sploh ni povedal.

Predsednik: »Ali ste vodili kakšen poseben seznam o teh odtegljajih?«

Lebinger: »Jaz sploh nisem vodil seznamov. To je vodil g. Jereb.

Dr. Adlešič Ahčnu: »Vam je morda znano, da je banska uprava zahtevala konec leta denar za naknadno kolkovino?«

Ahčn: »Meni ga ni prinesel. Če ga je morda g. Pirc...«

Predsednik priči Jerebu: »Kaj vam je znano o denarju od kolkovine?«

Jereb: »Denar sem deval med drugi denar v blagajni.«

Predsednik: »Se je vpisal ta denar med dohodke?«

Jereb: »Ne. Nadomestili smo z njim, če je v drugih postavkah manjkalo.«

Predsednik: »Torej niste nad tem denarjem imeli nobene kontrole? Saj je šlo za 50 do 60 tisoč Din denarja?«

Dr. Adlešič Jerebu: »Denar je torej ostal v blagajni. Ste iz tega denarja izplačali g. načelniku Lebingeru?«

Jereb: »Ne! Nikoli!«

Dr. Adlešič Jerebu: »Kdo je imel ključ od blagajne?«

Jereb: »Jaz!«

Državni tožilec: »Ste jih kdaj dali g. Lebingeru?«

Jereb: »Ne! Nikoli!«

Zagovornikovi predlogi

Dr. Adlešič predlaga nato, da se zasliši za pričo tudi še: g. Hinko Lebinger st., da je on dobil cestnemu odboru cement, tudi še preden je bil obtoženec načelnik cestnega odbora ter da je dnevna cena znašala v tistih letih 60—66 Din. Dalje predlaga pričo Kanduša, da je tudi on prejemal za vožnje denar, dalje postajenačelnika Turka, ki naj bi izpovedal o Dobruvnu, priči Zupuška in Cernetova ter Jereba, da je banska uprava kontrolirala vse proračune in sama črtala postavke ter da je redno vse obračune potrjevala. Posebej pa predlaga zaslišanje bivših cestnih načelnikov Eriavca iz Višnje gore, Zihlerja iz Škofje Loke, Babnika iz St. Vida in Zebota iz Maribora, da so res nasvetovali uradniki banske uprave, naj vpisujejo postavke, kjer so izdatki potrebni, pa niso predvideli, med postavke za gramoz in blato, dalje naj bi ti predlagani gospodje izpovedali, da predpisi o kolkih niso bili nikoli točno pojasnjeni, da je banska uprava zahtevala naknadno doplačilo kolkovine in da je banska uprava priporočala nekoliko povečano pobiranje kolkovine. Senat je vse zavrnil.

SADJARJI! Uporabljajte za zatiranje sadnih zajedavcev vedno le originalni

ARBORIN

znamko — ki je zakonito zaščiten!

»Chemotechna«, d. z. o. z., Ljubljana. Mesini trg 10.

Obtožni govor

Državni tožilec je imel nato kratek obtožni govor, v katerem se je skliceval na elaborat preiskovalne komisije, ki je podan v ovadbah. Ta elaborat so delali en inženjer, en pravnik in računski tehnični uradnik. Dalje se je skliceval na kardinalni priči, namreč ing. Koblerja in Ahčna, na raporte cestarjev, nasprotno pa je trdil, da izpovedi drugih prič niso zanesljive, ker niso pokazale dovolj jasnosti, so pozabljive itd. Priče so pokazale tudi, da simpatizirajo z g. Lebingerjem, ker je bil pač dober gospod, ker jim je dal dovolj zaslužiti. Vztraja pri vsebini obtožbe, razen za točko 5 obtožnice, to je za zaslužek Zupuška in Jerebove, ker se je izkazalo, da sta ta denar res zaslužila, vendar pa zahteva kazneni tudi za to dejanje, vendar po milejši točki kazenskega paragrafa.

Kot zasebni udeležene govori nato ing. Kobler: »Značilno se mi zdi, da je Lebinger plačeval vožnje v Litiji po 50 Din, drugje v okraju pa po 9—12 Din. Litijo je torej preveč favoriziral.«

Predsednik: »Omejite se na vsebino obtožbe in ne uvajajte drugih momentov. Prosim Vas, bodite kratki!«

Ing. Kobler: »Ko je prišel 6. jannarski režim in smo prišli tudi »drugje« v cestni odbor, nam je g. Lebinger podal račune, po katerih bi imel cestni odbor 7000 Din prebitka. V resnici pa je sam posodil 40.000 Din cestnemu odboru, tako da je imel cestni odbor v resnici 33.000 Din primanjkljaja. Tudi to se mi zdi značilno. Zakaj je ta denar posodil? Odgovor bi mogle dati razne govorice po Litiji. Je to že drugi slučaj, da so se ugovorile nerednosti pri cestnem odboru v Litiji. Končno inž. Kobler prijavi zahtevo po 121.000 Din odškodnine zasebnega udeleženca.

Obrambeni govor dr. Adlešiča

Zagovornik dr. Adlešič je izjavil: Zastopnik državnega pravobranilstva inž. Kobler je povedal več stvari in, čeprav zastopa obtožbo, tudi v prilog obtoženci. Poglejmo, kako se je vršila preiskava proti obtoženci? Litijski cestni okraj je zelo razsežen, saj ima 33 cestarjev. Komisija je potevala po okraju, zasliševala in pregledovala račune. V deseti primerih sploh ni našla nobenih podatkov k priznancem, tam pa, kjer jih je nekaj našla, tam je skonstruirala neke nepravilnosti. Inž. Kobler je povedal, da je komisija zasliševala vse mogoče osebe, cestarje, voznike gramozov, vse, samo one osebe ne, kjer je dobila najprej in najbolj točna pojasnila, to je g. Lebingerja samega ne! Klanjam se vsaki minuciozni preiskavi, ki ima namen dognati pravico in resnico, ne morem pa se klanjati preiskavi, ki je bila vodena na ta način, da ni zaslišala glavne osebe, proti kateri je bila naperjena; pač pa predlaga proti njej zapor.

Pri dobavih cementa od TPD je bila neka nepravilnost v tem, ker je dobave cementa fakturala TPD, ne pa trdila Lebinger in Bergmann sama. Ni pa naša naloga, preiskovati, ali je bilo to pravilno ali ne. Naša naloga je, da preiščemo, ali je to kaznivo. Ali je podan dokaz o koristiljubnosti trdke ali obtožence samega? Ali je cestni odbor s tem kaj oškodovan? Opozarjam, da je pogodba med TPD in trdko zagotavljala trdko izključno prodajo cementa v litijem okraju. Dnevna cena ni bila prekoračena in se sklicujem na cenike Gospodarske zveze, ki je ena največjih dobavitelj cementa, in iz njenih cenikov je razvidno, da je cena cementu leta 1929 in 1930 znašala res 60 do 62 Din. Prav takšne cene je izkazovala tudi druga velika dobavitelj cementa trdka Verovšek. Tu imamo tudi pričo, inspektorja Bibra, ki je izpovedal, da je bila cena po teh fakturah preje nizka kakor visoka, torej gotovo primerna. To dokazuje, da cestni odbor ni bil oškodovan, pa tudi trdka Lebinger & Bergmann ni imela prevleke koristi. To dejanje ne krize tedaj niti koristiljubla na strani trdke, niti oškodovanja cestnega odbora. Da je cestni odbor plačal vožnino, je res, toda trdka je plačala tudi prometni davek in kolkovino. Priči dr. Vrhunec in inspektor Biber sta izpovedala, da je ta način neposrednega fakturiranja pri kupcih običajen. V tem primeru torej ni subtraktne kaznivga dejanja in ta del obtožbe ni utemeljen.

Drugi del obtožbe se nanaša na priznanice in trdi, da je obtoženec del zaupnega denarja utajil. Ako bi imel obtoženec res namen, denar utajiti, bi bila njegova prva skrb ta, da bi upravljal vse tajniške in blagajniške posle sam, ne pa da bi imel pomožnega tajnika; kvečjemu takega, s katerim bi si zaupal in delil denar.

Kako je postopal v tem primeru Lebinger? Ko je postal načelnik cestnega odbora, je izjavil, da sprejme to mesto le, če mu cestni odbor dodeli blagajniško in pisarniško osebo za vodstvo poslov. Tako ne dela tisti, ki ima namen, oškodovati cestni odbor.

Poslovanje s priznancami se je vršilo tudi tako, da ni bila mogoča pri tem kakšna utaja. V tem oziru so zaslišane priče Jereb, Cernetova in Zupušek povedale, da so same računalne izplačila, same napisale priznanice in jih same dale podpisati. Vsa plačila je vršil blagajnik g. Jereb in denar je šel skozi njegove roke. Oba ključa blagajne je imel g. Jereb sam in je pri tem popolnoma izključena vsaka poverba ali utaja od strani g. obtožence.

Raporti cestarjev, na katere se sklicuje obtožba, niso bistveni. V preiskavi se ni dalo točno ugotoviti, da raporti niso merodajni, ker preiskava ni bila tako natančna kakor je bila današnja obravnava. Tukaj se je šele izkazalo, da so se na podlagi potrdil in raportov cestarjev izstavile priznanice, ki so bile edino veljavne dokument obračuna. V trenutku, ko je bila izstavljena priznanica, so postale priloge brezpredmetne, in slišali smo od priči, da so se priloge po tem obračunu tudi zavrgle ali strgle.

Zastopnik državnega pravobranilstva ing. Kobler je sam povedal, da so se v resnici našle priznanice brez priloge, in se obtožba tudi ne razteza nanje, ker nimajo raportov. Obtožba se sklicuje le na tiste priznanice, kjer so se našli nepopolni raporti. Kakor so se mogli izgubiti vsi raporti pri nekaterih priznancih, tako so se mogli pri drugih priznancih izgubiti le nekateri raporti. To so potrdile tudi priče cestarji, ki ne vedo, ali so se vsi

njihovi raporti ohranili ali ne. Če so bili pri nekaterih priznancih izgubljeni vsi raporti, so se raz tako lahko pri drugih priznancih izgubili le nekateri raporti. Ti raporti cestarjev torej niso več važni, ker imamo priznanice. Zato ne moremo iz pomanjkanja nekaterih raportov zaključiti na nepravilnost priznanic in utajbo v priznancih navedenih zneskov.

Pozito, da so katere priznanice res vsebovale nepravilnosti, kje je kakšen dokaz, da je Lebinger denar pridržal. Saj so vse račune in priznanice sestavljali uradniki, niti ene ni pisal g. Lebinger sam. Vse priče so izpovedale na vprašanje, koliko so dobile denarja: »To, kar smo podpisali!« Ta denar pa je izplačeval g. Jereb in ne Lebinger, ki ni imel nič z denarjem opraviti. Tudi v tem delu ni najti nobenega subtraktne utaje niti nepravilnega zaračunavanja radi koristiljublja.

Glede avtovoženj smo včeraj slišali pričo Štubarja samega, da Lebinger sam ni nikoli uporabljal avtomobila. Avtomobile so uporabljali samo odborniki in inženjerji banske uprave, kar pa je bilo cestnemu odboru v korist, ker je komisija ogleda hitreje izvršila in si je cestni odbor še prihranil stroške. To kaže Lebingerjevo dobro gospodarstvo.

Glede zadeve s kolkovino moram le obžalovati, da ni razrešen uradne molčečnosti g. Pirc, ki bi moral potrditi, kako je večkrat klical Lebingerja zaradi naknadne kolkovine. Pokazalo pa se je, da ni bilo nobene jasnosti v plačevanju kolkovine niti pri uradnikih, kaj more šele biti pri cestnih odborih, kjer so preprosti ljudje, ki ne morejo studirati finančnih zakonov. Zato je zelo verjetno, da so banovinski uradniki res bona fide svetovali cestnim odborom podobno postopanje. Vpisovanje te kolkovine in dohodkov iz nje res ni bilo natančno, toda kako moremo zahtevati še za te malenkostne zneske posebno knjigovodstvo, ko cestnim odborom niso dovolili niti posebnih tajniških nagrad. Toda dokazano je, da so se ti zneski uporabljali za druga cestna dela, kar je ostalo od kolekov. Dokazano je tudi, da obtoženec tega denarja sploh ni prejemal in se ni mogel z njim okoristiti.

Ko je bil obtoženec odstranjen z vodstva cestnega odbora in ga je prevzel ing. Kobler, temu seveda ni bilo marsikaj jasno, ni pa smatral za potrebno, da bi šel in vprašal za pojasnilo g. Lebingerja. Spraševal je druge ljudi, in ko ni dobil pri TPD pojasnila, je predlagal proti obtoženci zapor. Zakaj je bila preiskava naperjena ravno proti njegovi osebi in zakaj ne proti vsemu cestnemu odboru, zakaj ne morda proti g. Jerebu in zakaj ne končno proti ing. Koblerju samemu, ki je bil nekaj časa tudi skupno z g. Lebingerjem član cestnega odbora.

Ing. Kobler se je skliceval na 6. januar. Toda manifest 6. januarja je naznanil spravičnost, strpnost med državljanji, slogo in pravičnost, politično gentlementstvo, ne pa medsebojnega preganjanja in sumničenja nasprotnikov. Ljubljansko sodišče je bilo vedno čist svetilnik neustrankarske pravičnosti. Zato predlagam, da da tudi po nedolžnem preganjanemu Lebingerju zadoščenje in oprostitev.

Današnja obravnava se je zaključila ob pol 2 popoldne.

Predsednik Kralj je sporočil, da bo sodba razglašena jutri opoldne.

Adria prašek je boljši

O prekmurskih tihotapcih

Dol. Lendava.

Zadnji smo poročali, kako tihotapcijo tobak iz Madjarskega. Dodatno poročamo, da so zgrabili še tri mlade tihotapce. Eden je ranjen in leži v bolnišnici v Soboti. Druga dva sta pa sicer ušla, a sta se drugi dan sama javila. Naša Krajina na treh straneh meji na tuji državi in zato se ni čuditi, če se toliko tihotapi. Iz Avstrije nosijo predvsem saharin in vžgalice, iz Madjarske pa tobak.

Drzni vlomilci v Šmartnem

Šmartno pri Litiji, 5. aprila.

Nocoj v temni noči so drzni vlomilci vlomili v trafiklo v Šmartnem. Odžagali so železje pri ključavnici in zabiči ter šli v trafiklo, kjer so pokradli vse, kar jim je prišlo pod roke. Odnesejo so zlato uro, zlat prstan, več velikih škaflet cigare in tudi več škaflet cigar.

Ko so vse to pobasali, so bili opaženi in so morali bežati. Toda drzni zlikovci se niso dali ugnati v kozji rog. Bežali so sicer in med pojo izgubili tudi ukradene cigare, katere je trafikantka tako srečno dobila nezaj, toda niso bežali tja v en dan. Pobrali so jo na Hrib obiskat še gospoda benefikarja Pleša. Predno pa se jim je posrečilo gospoda pozdraviti v njegovem stanovanju, je gospod Pleša bil že pokoncu in jih je sprejel tako prijazno, da so sedaj nečeti obiskovalci odkrili v črno noč. Ljudje so jih sicer zasledovali, a brez uspeha.

Morda se budi' m orožnikom kaj kmalu posreči odkriti nevarne nočne obiskovalce.

Kje so ostale štorcklje?

Dol. Lendava.

Ze pred desetimi dnevi so se vrstile k nam štorcklje. Ne vemo, ali so druge kje zastale ali so pa poginile, prišlo jih je namreč do sedaj še zelo malo. V lendavskem okraju štorcklje gnezditjo v vsaki vasi, pač pa se zelo redko zgodi, da bi bili v eni vasi dve gnezdi. To pa menda radi hrane, da jim je ne bi zmanjkalo.

Za velikonočno oglasno reklamo

so posebno primerne

„Slovenčeve“ izdaje tekočega in prihodnjega tedna

Ne zamudite te ugodne prilike!

Oglasi se sprejemajo vsak dan do šeste ure zvečer za izdajo prihodnjega dne!

Ljubljanske vesti:

Misijonske pobožnosti

Kako globoko je versko življenje ukoreninjeno v našem ljudstvu, ne samo v našem podeželskem, marveč tudi v onem po mestih, je najlepše pokazala ponovitev misijona, ki se je začel 1. aprila in se zaključil 9. aprila. Valovi brezboštva se v onem-moglem srdu zaganjajo v doln sv. Cerkve, sokajo v njegovo veličastno zgradbo silovite rane, ga skušajo potopiti, zbrisati s površja zemlje, da ne bi ostalo za njim niti sledu — doln sv. Cerkve pa plove že 1900 let mirno in nepremagljivo skozi vse nevarnosti in viharje življenja. In vprav misijon je ena glavnih, ena najtrdnjših opor sv. Cerkve, je tista čudovita sila, ki vedno znova vlije vernikom poguma in vztrajnosti v srce, jih utrjuje v verskih resnicah in vodi skozi razburkano valovje v varen pristan.

Ponovitev letošnjega misijona ima svoj poseben pomen in namen: kar najslovesneje hoče počastiti 1900 letnico Kristusove smrti — ne z zunanjim bliskom in sijajem, ampak s poglobitvijo verskega življenja.

Obisk misijona v vseh ljubljanskih cerkvah je v teh dneh — kakor župni uradi z zadoščanjem in veseljem ugotavljajo — presenetljivo lep in ponekod celo daleč prekaša običajne misijonske prireditve. Cerkve so polne vernikov. Med njimi seveda prevladujejo ženske, vendar pa so se tudi moške in fantje prav v častnem številu odzvali povabilu. Saj pa prekrasni govori misijonskih pridigarjev to razveseljuje udeležbo tudi v polni meri zaslužijo.

STOLNICA

V stolnici vodi misijon znani neprekosljivi pridigar, g. misijonar Ludvik Savelj, katerega govori se odlikujejo po globokem idejnem bogastvu in neizprosnih logiki. K njegovim pridigam prihaja v prvi vrsti ljubljanska inteligenca. V nedeljo so pridigali v stolnici trije duhovni gospodje: dr. Jakob Zagar, dr. Knava Franc in imenovani vodja misijona, ki ob delavnikih pridiga sam. Med drugim je govoril doslej o duši, o božjih zapovedih, o spovedi in posmrtnem življenju. Udeležba v stolnici je stalno enaka: okoli 3000 poslušalcev je pri vsaki večerni pridigi. Čeprav so govori gosp. misijonarja Savlja zelo dolgi in prepleteni z globokimi filozofskimi razglabljanji, je vedno vse živo, kadar on govori. Upati je, da bodo ljubljanci kromali misijon v stolni cerkvi s skupnim sv. obhajilom ob sklepu, kar bo najlepši uspeh misijona.

Sentpeterska cerkev.

Misijon vodita prevz. g. knezoškof dr. Rožman in p. Ramšak.

Uvodni misijonski govor je imel v soboto zvečer p. Ramšak, ki je lepo obdelal temo »Spreobrnjenje k Bogu«. V nedeljo ob pol 11 je govoril o vrednosti človeške duše, popoldne ob 4 pa o smislu življenja. Posebno lep in z globokimi mislimi prepleten pa je bil govor, ki ga je imel prevz. gosp. knezoškof v nedeljo zvečer v nabito polni cerkvi. Govoril je o temi »Pojm pravega Boga, indiferentizem in toleranca«. V ponedeljek zvečer je prevz. rišeni pridigal o posmrtnem srečnem in nesrečnem življenju ter o pomenu zapovedi, v torek zvečer pa p. Ramšak o spovedi.

Obisk vsak dan je enakoštevilen.

Franciskanska cerkev.

Misijonske govore imajo p. dr. Čebulj, p. Salvaator Zobeč, p. dr. Roman Tominec, p. Frančišek Ačko in drugi domači patri.

Dosedanji govori misijonskih pridigarjev: Od-poved od Boga in povrnitev k Bogu, Pot križa in trpljenja, O krščanski značajnosti in odločnosti, Pomen in važnost katoliških organizacij, Neumrjonočnost človeške duše, O štirih poslednjih rečeh, Velik socialni pomen spovedi, Pomen sv. Rešnjega Telesa za vsakdanje življenje, Zakon in njega svetost, Zalostna Mati božja — vzor kristjana, O božjih in cerkvenih zapovedih, O Kristusu Kralju in cerkvi v Njegovem kraljestvu.

V nedeljo popoldne ob pol 4 bo sv. križev pol, nato pa slovesen sklepni govor.

Naval na spovednice je v franciskanski cerkvi takšen, da gospodje komaj zmagujejo.

Sentjakobska cerkev.

Misijon vodi g. Stefan Temlin. Ljudje hodijo v gostih trumah poslušat njegove govore. Obisk je

po izjavi gospoda župnika celo znatno večji, kakor pri običajnih misijonih.

V nedeljo je g. Temlin govoril o neumrjono-sti duše, v ponedeljek o življenju s Kristusom, v torek o spovedi in spravevanju vesti, nocoj — t. j. v sredo zvečer ob 8 — pa bo govoril o spoštovanju oblasti, avtoriteti in ljubezni do domovine. V četrtek bo pridigal o sv. Rešnjem Telesu, v petek pa, o Materi božji.

Trnovska cerkev.

V trnovski cerkvi vodi misijon znani misijonar dr. Knava Franc, ki je bil nekdanj dekan v Cerknem in pri Sv. Petru pri Gorici, potem pa kot begunec po raznih bolniških taborih. Nekaj let je bil tudi pri škofu Gnidovcu v Prizrenu pomočnik, kjer je po daljnih potih peš in na konju obiskoval katoličane in kjer si je nekega dne na ledeni poti in v snežnem viharju zamlil roko, ko je konj padel. Poslej biva kot lazarist in misijonar pri Sv. Jožetu v Celju.

Njegove pridige so nenavadno originalne. Gra-di miselno iz ljubezni že Boga in do bližnjega. Poslušalec je vedno priča cerkev in upati je naj-lepših duhovnih uspehov.

Snoči je trnovska fara odnesla tudi svoje vrsten rekord v tem misijonu: doim povsod drugod prevladujejo ženske, je bilo pri večerajšnji pridigi moških znatno več. Skorajda vse klopi so bile za-sedene po njih.

Tema govorov g. misijonarja dr. Knava je na-vadno. Splošna ljubezen in socialna ljubezen.

Cerkev pri sv. Krištofu.

Dočim se po drugih ljubljanskih cerkvah za-ključijo ponovitve misijona na cveto redelje popo-dne, bo trajal misijon v cerkvi sv. Krištofa do sre-je. Misijon je razdeljen v dva dela: prvi del, za žene in dekleta, bo do petka zjutraj, ko imajo žene in dekleta skupno obhajilo, drugi del, za moške in fante, pa se začne isti dan zvečer ob 8 z uvod-nim govorom o veri.

Misijon vodita jezuita p. Priestov in p. Žibert. Dosedanji njuni govori: Skrb za dušo, Večne res-nice, Stanovski nauki za žene in dekleta, O sv. Rešnjem Telesu, O samopremagovanju. Nocoj bo imel p. Žibert govor o krščanski dobrotelnosti.

Na cvetno nedeljo ob pol 9 pridiga zaradi bu-tarie odpade, ob 10 pa bo govor za vse stanovce.

V sredo zvečer ob 8 slovesen sklep celotnega misijona.

Župnija sv. Frančiška v Šiški

V Šiški vodi misijon p. dr. Mekinda Odilo, kapucin iz Škofje Loke, ki je imel lansko leto v etolnici prelepe šmarice o rožnem vencu, ob vedno polni cerkvi. Udeležba je vsak dan večja in je med poslušalci zlasti mnogo tudi fantov in mož, ki z vidnim zanimanjem sledijo govorniku pri razpletanju aktualnih verskih tem. V tej cerkvi je urejeno tako, da imajo žene in dekleta spoved v četrtek in petek, fantje in moške pa v soboto in nedeljo. Tudi k spovedi prihajajo verniki v zelo razveseljivem številu. Najlepši zaključek misijona v šišenski cerkvi bo skupno sv. obhajilo na cvetno nedeljo.

Vlak povozil dečka

Ljubljana, 5. marca.

Ob 3 popoldne je bila mestna reševalna po-voja obveščena iz Rožne doline, da se je pripe-tila na železniški progi pri mitnici nasproti Zgon-čeve gostilne huda nesreča. Vlak je povozil 12letnega Miroslava Čokla, stanujočega pri star-ših v Rožni dolini 83. Reševalci so našli dečka vsega krvavega in s hudimi poškodbami po glavi in po vsem telesu. Kakor vse kaže, je deček po neprevidnosti zašel pod lokomotivo, ki ga je zgra-bila in ga nekaj časa vlekla s seboj, potem pa od-rimila od sebe. Obleko ima vso raztrgano. Kljub hudim poškodbam pa deček ni izgubil zavesti in je še dokaj pogumno prenašal bolečine. Reševalci so ranjenca prepeljali v splošno bolnišnico.

Kaj bo danes?

V stolnici: Po misijonskem govoru skupno češčenje pred izpostavljenim sv. R. T. od 9 do 10; od 10 dalje nočno češčenje za moše in mla-deniče.

Drama: Ob 15: »Krog s kredom«. Dijaška pred-stava. Globoko znizane cene. Izven.

Opera: »Pri treh mladenkah«. Red B.

Kino Kodeljevo ob 8: »Zapadna fronta 1918.«

Znižane cene.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Res-ljeva c. 1, mr. Bohinec ded., Rimska c. 24, in dr. Kmet, Dunajska c. 41.

domovine. (Muž bez vlasti) in »Srce«, je razlita neka neizrekljiva čarobnost, godba in polnota, ka-kor ji dihaajo morebiti le »Pesmi v prozi« Charlesa Baudelaireja, pisane v enaki mladosti. Kocourek je mrzil literaturo, narejenost in uniformiranost poezije, pisal je iz prvinskega doživljenja zemlje, vseh tragi in vseh radosti, ki ukazujejo življenju. Skoraj nenehna vrsta pisem, ki mi jih je pisal od decembra leta 1929 dalje, zlasti v prvi polovici 1930, so polna njegovih presenetljivih izpovedi o svetu, o metnosti, posebej o njegovi pesniški tvorbi. »Čarobne povesti sem pisal v srečnih trenutkih svojih sedemnajstih in devetnajstih let, ka-ko čudovito nedeljsko popoldne, ko je bilo nebo res prav tako, kakor sem ga naslikal. To so po-temtakem zgolj ekstrakti nekaterih radostnih trenutkov in so te povesti pisane zgolj za trenutke. Morebiti tudi za moje prijatelje in dekleta. Sovr-šnim profesionalno literaturo: le zakaj bi v kralje-stva teh sladkih sanjarij mešali kakršnečkoli dru-gačne zakone, razen teh, po katerih žive moje me-tafore in podobe? Moj svet je podoba.« (Pismo, 4. 3. 1930.) Prav zavoljo svojega nazora o namenu in smislu književnega dela je ostal Kocourek do-malega poznan le tesnemu krogu, prav radi tega tudi ni prišel na secirno mizo oficijelne kritike.

Njegove proze so bile izpočetka objavljene v feljtonu brnških Lidovih Novin, potem pa je pro-šel v vodilna književna časopisa, v Ruttejev »Ce-sto« in v Prulomov »Signal«. Ravno v Signalu sem privrkal ugledal Kocourkovo ime. Za »Slovenca« sem takoj poslovenil njegovo črtico »Podoba« (ob-javljena 8. 2. 1930), in pa »Svetnika in devico«. Kocourek je bil priobčenih slovenitev po otroško vesel. Istega leta je ob smrti talentiranega drama-tika in novelista Leva Blatnega poslal »Slovenca« kratek esej »Za umrlim Levom Blatnym« (20. 7. 1930). Ves čas najinega pisemskega znanstva ga je močno zanimala slovenska književnost in naša zemlja. Začel se je celo učiti slovensčine. Lansko poletje, prav ko je prihajal iz tiska roman »Srce«, je v Jičinu legel v bolniško sobo in umiral, umiral.

Roman Srce je bil napisan leta 1928 (avtor je imel devetnajst let!), knjižnjo pa je izšel po štirih letih. V svoji silno obloženi mozaičnosti je Srce

Damski plašči zadnje novosti

Pred nakupom plašča za pomlad si ogledite brezobvezno zalogo dunajskih modelov po najnižjih cenah pri

NOBLESE

Aleksandrova cesta šte. 4.

☉ Sveta ura molitve. V spomin 1900 letnice postavitve zakramenta sv. Rešnjega Telesa in Gos-podovega trpljenja in smrti bo danes zvečer svečana skupna ura molitve pred izpostavljenim Naj-svetejšim, in sicer bo ta sveta ura v stolnici, pri Sv. Petru, Sv. Jakobu, v Trnovem in v Šiški zve-čer po misijonskem govoru. Molila se bo 23. in 24. ura iz knjige »Večna molitve«, v franciskanski cerkvi bo pa skupna molitvena ura pred misijon-skim govorom od 7 do 8, molila se bo ura »Ma-rija s prebodoim srcem« iz male knjižice. — Vse vernike najljubneje vabimo, da se skupnih molitvenih ur udeležite.

☉ V Ljubljano je prispel tajnik osrednje Če-skoslovaško-jugoslovaške lige v Pragi g. Aleksan-der Hilbert. V Ljubljani se bo pomudil dalj ča-sa in bo tu priredil dve predavanji o umetnosti zgodovinskih zanimivosti Prage. Prvo predavanje bo pod okriljem Lige, drugo pa na tehniški fakul-teti za arhitekte. Gosp. Hilbert je brat pri nas udomačenega akad. slikarja Jara Hilberta.

Izpolnil sem željo iskreno očetu, zapisal za trajno sem na pergament: poslasterk najboljši je zame na svetu pri Slamiču rošif na raznju pečen!

☉ Pogreb gospe Gmeinerjeve. Predvečera-j-nim ob pol 6 popoldne se je vršil pogreb so-proge faktorja Jugoslovaške tiskarne g. Gmei-nerja izpred hiše žalosti v Stožicah. Pogreb je pričal, koliko simpatij je uživala blaga pokoj-nica, ki je bila vzor matere in žene. Za krsto so stopali užaloščeni sorodniki, njim pa so sledile številne prijateljice in znanke blagopokojne. Častno so bili zastopani prijatelji in tovariši g. faktorja z ravnateljem Jugoslovaške tiskar-ne g. Karlom Čečem na čelu. Žalni sprevoz se je pomikal na pokopališče pri Sv. Jurju v Sto-

☐ Podprimo mladino! V soboto zvečer pri-redijo dijaki tukajšnje Trgovske akademije slavnostno akademijo, katere čisti dobiček gre v prid revnih dijakov. Zlasti trgovci se napro-šajo, da podpro mladino, ki se bo v življenju udestvovala na polju naše trgovine in gospodar-stva. Na sporedu akademije je predstava Bal-zacovega »Mercadeta« etr koncert narodnih pesmi pod vodstvom skladatelja prof. V. Mirka. Pričetek ob osmih zvečer v Narodnem domu.

☐ Vincencijeva konferenca se obrača na mariborsko javnost s prošnjo za darila počni potrebim v obleki, obutvi, živilih in denarju. Razveselimo vsaj malo najbodnejše med nami! Darove je pošiljati oziroma javljati na naslov pisarne Vincencijeve konference v Gledališki ulici 2 (priliječe) ali g. Dežmanu, steklarju na Koroški cesti. Vsek dan je dobrodošel in Bog ga bo stotero poplačal. — Odbor.

☐ Danes zvečer ob 8, uri 15 minut predava vaučeniščni profesor dr. Fr. Veber v veliki dvorani OUZD (Sodna ul. 9-II.) o temi: Dedenost in osebnost. Znani naš strokovnjak na filozofskem področju bo pokazal v tem predavanju, kaj podedujemo in česa ne podedujemo. Ker je tema gotovo zanimiva in g. predavatelja že dolgo ni bilo v naši sredi, vlada za predavanje veliko zanimanje.

☐ Razrešeni so bili v občini Sv. Benedikt v Slovenskih goricah naslednji občinski odbor-niki: Elbl Janez, Žizek Matija, Kocbek Ludvik in Žizek Janez. Mesto njih so bili poverjeni z odgovornostjo občinskih očetov Žizek Janez, Vrbnjak Peter, Znoj Jakob in Vogrin Anton.

☐ Odpiri srce, odpiri roke. Žena z obilno družino nedoraslih otrok, ki je navezana samo na svoj sila borni zaslužek, se priporoča usmi-ljenim srcem za darove bodisi v živilih, obleki ali denarju. Darove sprejema naša uprava na Koroški cesti št. 1.

☐ Kolesarji dobe tablice. Na policijo sta prispela dva težka zaboja evidenčnih tablic za mariborske kolesarje, 2500 koles, kolikor so jih Mariborci prijaviili, bo dobilo v kratkem svoje

Sodba gospodinje je neizpremenljiva: da sta dr. Oetker-jev pecilni prašek in vanilijin sladkor neprekosljiva.

žicah. Pevsko društvo »Grafika« je ginjaivo za-pelo žalostinke »Blagor mu...«, »Človek glej...« in ob grobu večno lepo »Vigred«, ki so marsika-terega ganile do solz.

☉ Predavanje g. Krauseja. V sredo popoldne je predaval v Glasbeni matici znani nemški kritik g. Gerhard Krause o madjarskem skladatelju Ko-dalyju ter o madjarski ljudski glasbi, ki je postala tudi že umetna glasba. Predvajal je več plošč po-sebno ciganske glasbe, nadalje odlomke iz Koda-lyjeve opere Hari Janos. Na ploščah smo slišali slavne madjarske pevke in pevce kot n. pr. Basi-lides, N. Matuska, Pallo, Nagy itd. V četrtek pre-dava o razvoju poljske opere. Pri predavanju bo-do predvajane plošče iz del znanih poljskih kom-ponistov: Moniuszko, Szymanovski, Rozicki itd.

☉ Juhe, pojedamo v Skufčec. bo doživela svojo reprizo drevi ob 8 v dvorani »Delavske zbornice«. Državna klasična gimnazija bo pri-redila svoj samostojni pevski koncert s sledečim sporedom: 1. Juvance: Veseli pastir. 2. Tome: Vrabčeva. 3. Topalovič: Kovaču (pojo prvo- in drugo solci s spremljevanjem klavirja). Oktet drž. klasične gimnazije pa bo zapel: Marolt: Barčica (Primorska narodna). Dr. Schwab: Ve-čer na morju ter Koroško narodno »Juhe, poj-damo v Skufčec. Mešani zbor bo po pod vod-stvom učitelja petja g. Luke Kramolca zapel sledeče pesmi: Dev: Barčica je spuvana (Goriška narodna); Gostinčar: Neka živi Jugoslavija! Adamič: Da b' biva lipeja ura (Koroška nardo-na); dr. Kimovec: Gorenjska narodna korač-nica. Poleg tega pa nam bo mladi virtuoz Uroš Prevorščik zaigral ob spremljevanju klavirja Schubertovo Uspavanko in pa Dvořakovo Hu-moresko. Mnoge točke iz tega sporeda se izva-jajo prvič v Ljubljani. Vstopnice za ta koncert od 3 do 20 Din) se dobe na drž. klas. ginn. in pa pol ure pred pričetkom v dvorani Delavske zbornice (Miklošičeva cesta).

☉ Modne hlače — pumparce dobite najce-neje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova c. 12 največja izbira površnikov in oblek za gospode ter deco

Maribor

številke, katerih se bodo najmanj razveselili kolesarski tatovi. Njihov dolgoristi posel jim bo namreč z uvedbo točne evidence precej otež-kočen.

☐ Kaj bo z mariborskim proračunom. Ob povratku mariborskega mestnega načelnika dr. Lipolda iz Belgrada se je razširila vest, ki smo jo tudi mi registrirali, da je proračun ma-riborske občine potrjen. Kakor nam pa sporo-žajo iz Belgrada, temu ni tako. Te dni je zahte-valo finančno ministrstvo celo nekatera nova pojasnila k predloženemu proračunu. Ba je bo poteklo še nekaj časa, predno bo proračun odo-bren. Radi tega so zastala mnoga javna dela, ki bi se morala vršiti na podlagi odobrenih razhodkov novega proračuna.

☐ Osmi večer mariborskih zgodovinarjev bo jutri v petek ob osmih zvečer v čitalnici Štu-dijske knjižnice s predavanjem: Uvod v kulturno geografijo Slovenskih gor.

☐ Zanimivo predavanje o kuhi s plinom bo danes v četrtek ob 16 in jutri ob 20 v obednici dekl. mešč. šole v Cankarjevi ulici, vhod iz Razlagove 14. Predavateljica bo našim gospo-dinjam nazorno pokazala peko velikonočnega peciva in kot posebno pečenje rib. Mariborske gospodinje vabljenje!

☐ Razpis mesta magistratnega ravnatelja. Mestno načelstvo v Mariboru razpisuje mesto magistratnega direktorja. Pogoji: dovršena ju-ridična fakulteta, upravno-politični izpit in več-letna praksa v upravno-politični službi. Prošnje s potrebnimi prilogami je vložiti do 25. aprila 1933. pri mestnem načelstvu v Mariboru.

☐ Med bušmani. V petek, dne 7. aprila pre-dava na podlagi izbranih skriptičnih slik zname-niti raziskovalec Afrike dr. Viktor Lebzelter, predstojnik antropološkega muzeja na Dunaju, o svojem dveletnem bivanju med bušmani pu-ščav Kalahari in Ovambi. Predavatelj se na-haja na turneji po Jugoslaviji.

☐ Zadnja pot Josipa Jakliča. Na studen-skem pokopališču so položili v torek k večnemu počitku uglednega mariborskega carinskega po-srednika g. Josipa Jakliča. K pogrebu ga je spremljala ogromna množica ljudi. G. župnik Lončar je govoril pokojniku v slovo ob odprtem grobu. Poslovila sta se od njega še nadučitelj Hren in poveljnik požarne brambe in župan študentske občine Kaloh. Študentski pevci so mu zapeli žalostinke.

☐ Eno najstarejših mariborskih meščank je pokosila v torek smrt. V Strossmajerjevi ul. št. 7. je umrla gospa Marija Gerlič, ki je doča-kala izredno starost 90 let. Bila je do zadnjih dni svežega duha in telesa. Blago pokojnico bodo pokopali danes v četrtek ob 3. uri po-poldne iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pohorju. — Blag ji spomin!

☐ Poceni meso. Danes* v četrtek, dne 6. apr. se bo prodalo od 8 naprej na stojnici za opo-rečeno meso pri mestni klavnici 30 kg govejega mesa po Din 4 in sicer na osebo največ 2 kg.

☐ SSK Maraton. Drevi ob pol sedmih na Livadi skupni gimnastični trening za člane lahke, težke, zimske in plavalne sekcije. Ude-ležba obvezna.

☐ »Vrnitev«. Lepo Mendelsonovo spevoigro, uprizorijo člani magdalenskega kongregacijs-kega oderskega odseka, v nedeljo ob osmih zvečer v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Vstop-nina Din 10, 8, 5 in 3. Prijatelji katoliške mla-dine!

☐ Katoliška prosveta. Izobraževalno dru-štvo na Koških ima v nedeljo ob treh popoldne sestanek s poučnim predavanjem.

☐ V Studenih predava drevi ob sedmih v okviru študentske Ljudske univerze dr. Trav-ner o »Križu in križanju«.

☐ Ženo usmrtil. Pred senatom petih sod-nikov tukajšnjega okrožnega sodišča se je zago-varjal večeraj Jurij Pernek, pocestnik iz Gru-skovja. Obdolžen je bil umora svoje žene Ma-rije, ki ga je izvršil dne 9. februarja v Gru-skovju in poškodbe svojega pastorka Tomaža Mlakarja, ki mu jo je prizadel ob priliki usmr-titve njegove matere. Obtožnica pravi, da je bilo življenje med obema zakonca pravi pe-kel. Pernek je živel ločeno od svoje žene in njenega sina. Ugodnega dneva je prišel zvečer, ko sta mati in sin že spala, na njun dom, vrl v hišo ter usmrtil ženo z udarci neobdelanega motikovega ročaja. — Obsodjen je bil na deset let in en mesec robije ter trajno izgubo častnih urav.

Ljubljana, 4. aprila 1933.

V. Zorut

Čaka noga je elegantna v Peku revlju.

Kulturni obzornik

Za umrlim Josefom Kocourkom

»Smrt neni zla, smrt je jen kus života težkeho« (Jifi Wolkor).

Na Brdu pri Novi Paki na podnožju čeških Krkonos je bil poslednji petek meseca marca tudi poslednji dan, ko je najzadnjikrat zatrpilno srce mladega pesnika Josefa Kocourka. Umril je za pljučno tuberkulozo.

Kadar iz sveta kdaj pa kdaj prejmemo črno obrobjeno mrtvaško pismo, je nekdo za zmerom za vse že pokopan. List, ki na mizi negibno leži, je črn kakor bazalt, nobene besede na njem ni več močje z očmi razbrati. Saj je vsega že preveč:

JOSEF KOCOUREK — 24 LET — 31. 3. 1933 UMRL.

V črnih črkah osmrtnice nikdar ni zadosti čr-nine za vso žalost in bolečino, ki gre prve sekun-de skozi človeka. Ista smrt, ki je tako brutalno pretrgala toliko mladih pesniških življenj vsega sveta, na Slovenskem Kosovela, Murna, Ketteja, še nove in nove, na Češkem Wolkera, Chaloupka, Vlčka, Blatnega, še in še katerega, ista smrt ni mogla prizanesti Josefu Kocourku; prečudovit otrok zemlje je bil, prereditel sadež z drevesa po-ezije.

Josef Kocourek je v tisku zapustil debelo zbirko novel: »Čarobne povesti« (Kouzelné povíd-ky) in roman »Srce« (Srdce). Pisal je začudo samo-svojo, nevskandano, dejal bi malodane eksotično prozo. V poezijo se je primaknil v svojem 10. letu, ko je spesnil dolgo ljubzensko pesem. Potem je pisal neprestano; ko je imel 16 let, je skončal tri drame, kopico črtic, pa roman. Romanov iz nje-govega peresa je kakih deset. Izvečine je svoje stvari razdal prijateljem.

Cez svet njegovih »Čarobnih povesti«, kakor je krstil vse svoje črtice in novele, prav kakor čez svet, ki ga prikazujeja romana »Človek brez

Dnevna kronika

Mohorjeva družba

je podaljšala rok za vpisovanje do konca maja.

Mnogo poverjenikov in tudi članov Mohorjeve družbe je želelo, da bi se mogli udležiti tudi po končanem navadnem roku vpisovati. V prvih mesecih leta je pač treba plačati razne davke, časopise in druge neobhodno potrebne stvari, tudi računi za preteklo leto zahtevajo denarja, tako da čisto res trda prede za vsak dinar.

Zaradi teh izrednih razmer se je odbor Mohorjeve družbe letos odločil, čeprav za tiskanje družbenih knjig to ni kar lahko, in podaljšal rok za vpisovanje do konca maja. Do tedaj še vsakdo lahko pribrani, če se le kolikorjake omeji pri navadnih izdatkih, tistih borih 20 Din naročnine, da bo dobil jeseni kar šest knjig trajne vrednosti.

Med letošnjimi šestimi knjigami bosta dve brez dvoma vsakogar zanimali. Knjiga o jetiki je pač za vsako družino prepotrebno branje že zato, da bi se te največje morivke znali prav varovati. Knjiga o našem morju pa nam bo odprla oči na jug, da se bomo še bolj zavedali, kako nam je to bogato okno v svet za življenje neobhodno potrebno.

Družba bo letos dala celo več, kakor je jeseni obljubila. Davki, ki so bili naznanjeni kot šesta, zadnja knjiga, bodo prišli v Koledar, ker bo ta pouk treba imeti vedno pred seboj kakor priručnik. Zato pa bo kot šesto knjigo navrgla še povest znanega nemškega katoliškega pisatelja Petra Dörfelja Mutasti greh v lepem prevodu Janeza Pučnika, ki je že lani izvrstno prevedel Dörfeljev Krivični vinar.

Opozoriti moramo tudi na Gosarjev Nov sočialni red, ki izide med knjigami za doplačilo. Med doplačilnimi knjigami izide tudi IV. zvezek Krekovi izbrani spisi. Tu bodo ponatisnjena v celoti Krekova Vestfalska pisma, ki so bila svoj čas za katoliško gibanje pravi evangelij.

Na redno izdanje naj pa noben katoličan ne pozabi, nobena družina in noben zase živeči zasebnik. Mohorjeve knjige so Slovencem danes potrebne kakor vsakdanji kruh. Ne bi bilo čudno za nas, če bi letos številu udov zaradi razmer moralo pasti.

Vsak naj se oglasi pri svojem poverjeniku, v svojem domačem župnem uradu. V Ljubljani sprejema članarino tudi Nova založba, v Mariboru pa Cirilova knjigarna.

Damski plašči

vsak drugačen,
vsak posebnost zase,
vsak eleganten

K. PUČNIK, nasproti kavarne Zvezda, Selenburgova ulica 1. Dožni plašči in suknjiči vseh vrst za gospode in dame. Za gospode vsa oblačila po meri.

Občni zbor Akademске zveze

Ljubljana, 5. aprila.

Včeraj je zborovalo skoraj 200 naših akademikov, vključenih v Akademski zvez, na rednem semestralskem obnem zboru.

Po čitanju zapisnika in poročilih odbornikov je poročal predsednik Ložar. Dasi je bilo delo radi izrednih razmer na univerzi letos precej oteženo, je vendar A. Z. uspelo, da je materialno dobro oskrbela svoje članstvo čez zimo s kurivom po znižanih cenah, in jim tako omogočila študij v topli učilnici. Januarja je A. Z. izdala svojo izjavo glede dogodkov na univerzi. Inicijator te izjave je bil tov. Casar, ki je prvi nastopil proti zlorabam akademskih manifestacij. A. Z. se je udeležila tudi proslave 50letnice rojstva prevzvišenega knezoškofa dr. Gr. Rožmana in ob tej priliki mu je izročila po svojem zastopniku spomenico slov. katoliške inteligence.

V bodoče naj bo A. Z. še bolj izrazita organizacija akademske mladine, ki hoče, živeti po načelih kat. vere, ustvariti strnjeno falango v duševnem pokretu akademske mladine. Čas sam zahteva, da poišče mladina v luči okoliščin Leona XIII. in Pija XI. teoretično rešitev za novo pravičnejšo ureditev družbe. Vzporedno s teoretičnim študijem pa naj gre tudi praktično karitativno delo. Glede kulturnoprosvetnih vprašanj bo stala odločno vedno na stališču, da moramo dobiti popolno univerzo.

Cesto se sliši, kako nekateri nepoklicani sklepa o usodi našega naroda. Najodločneje odklanjamo vsako barantanje o naši zemlji in akademski mladina odločno protestira proti takemu početju.

Naše geslo pa je: Dobri Slovenci, vestni katoličani v kulturno visoko razvitem občestvu, urejenem po večotrajnih načelih krščanske pravice in morale.

Revizorja sta predlagala absolutorij vsemu odboru, ki je bil sprejet. Pri volitvah pa je bil za predsednika zopet izvoljen jurist Ložar, v odbor pa Turk, Kužnik, Virnik, Lah, Pavli, za revizorja pa Benko in Tozon.

Koledar

Četrtek, 6. aprila: Sikst I., papež; Krescencija, devica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v splošni bolnišnici po daljšem hudem trpljenju mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Sever roj. Nachtigal, soproga krojaškega mojstra g. Josipa Severja. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne. Naj ji sveti večna luč! Zajujočemu g. soprogu in ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

† V Zgornji Šiški pri Ljubljani je umrl gospod Franc Graul, hišni posestnik in mizar-ški mojster. Pogreb bo danes ob 5 popoldne na pokopališču v Dravljah. Blag mu spomin! Žalujemoči naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Promocija. Na budimpeštanski medicinski fakulteti, kjer je končal svoje študije z odličnim uspehom, je bil promoviran na čast doktorja vsega zdravilstva gosp. Škrlec Acacij, sin zdravnika-operaterja dr. Škrlica Mihaela v Murski Soboti. Mladi gospod doktor je gotovo eden izmed najmlajših zdravnikov naše kraljevine, star je komaj 24 let. Iskreno čestitamo!

— Imenovanje: so: za vršilca dolžnosti načelnika štaba poveljstva kosovske divizijske oblasti pih. podpolkovnik za generalštabne posle Vladimir Keler; za vršilca dolžnosti pomočnika načelnika štaba poveljstva savske divizijske oblasti pih. major za generalštabne posle Zvonimir Župančič in za pomočnika načelnika štaba poveljstva kosovske divizijske oblasti pih. major za generalštabne posle Peter Tomec.

— Napredovanja v vojski. Napredovali so v čin podpolkovnika topniški major Jurij

Novak in lekarniški major Bogumil Hanak; v čin kap. I. razr. kapetana II. razr. Otmar Sever in Ivo Ljubimiri; v čin poročnika pehotni podporočnik Mirko Kovačič, Božo Glazar, Vladimir Herman, Rudolf Akrap, Franjo Cipik, Zdenko Schreiber, Ivan Horvat, Stefan Gregorič, Edgar Gros, Antoa Polovine in Vinko Ružič, dalje topniški podporočniki Milan Mikec, Milan Jelač, Vilim Gredelj, Stefan Kadliček, Hugo Čiček, Miroslav Pajman, Viktor Ljaševski, Ivan Frut, Radovan Kosi, Miroslav Pečovnik, Zvonimir Haniš, Franjo Poljak, Vinko Rupnik, Martin Prelog, Ignac Krajnc, Emil Konrad Čeh, Stanko Varšek, Mirko Janič, Rudolf Majcen, Julij Cimerman in Simon Vilčnik; v konjenici Andrej Kočebur; v inženjerski stroki Stanislav Ravbar, Konstantin Rogoški, Slavko Strojčan, Leonid Goranski, Cvetko Dolenc, Anton Komel, Miroslav Berginc in Franjo Par; v zrakoplovstvu Josip Rugal in Josip Čad; za veterinarakega pomočnika I. razr. pomočnik II. razr. Franjo Tancer; za nižjega voj. uradnika III. razr. nižji voj. uradnik IV. razr. ekonom. stroke Josip Peterlin v geodetski stroki Franc Starčelj in Gregor Rožič; za nižjega voj. tehn. uradnika III. razr. zrakoplovno-tehnične stroke Anton Cegnar; za voj. pisarja III. razr. Ivan Mavrič; števši od 28. junija 1931 za nižjega voj. tehn. uradnika III. razr. Blaž Ujčič in Janko Staban; števši od 31. decembra 1931 v čin orožniškega podporočnika Ciril Petrovar in števši od 28. junija 1932 za nižjega voj. tehn. uradnika III. razr. tehn. stroke mornarice Romeo Davi.

Ostale vesti

— Romanje k sv. Primožu. Iz Kamnika nam pišejo: Cerkev sv. Primoža v Kamniških planinah pozna pač vsak. Leži 842 metrov visoko, tako da jo lahko vidiš od vsespodaj, ako se ozreš na planine. Mimo te cerkvice, ki je znana po svojih znamenitih starih freskah, vodi turistijska pot na Veliko planino. V postnem času se vrši pri sv. Primožu tri zaporedne nedelje služba božja s pridigo in darovanjem. Ob tej priliki politiki k idilični planinski cerkvi prebivalstvo vseh vasi pod planinami, pa tudi Kamničani se radi v velikem številu odzovejo ubranemu zvonjenju treh velikih bronastih zvonov pri sv. Primožu, ki od zore vabijo vernike k službi božji. Letos je bilo vse tri nedelje lepo vreme in obisk vsakokrat izredno velik. Pri službi božji poje navadno cerkveni pevski zbor bodisi iz Kamnika, Mekinj, Nevelj ali pa Stranj. Tudi letos ni bila nobena nedelja brez petja. Od nekdaj je že navada, da posetniki ponese domov od sv. Primoža pest blagoslovljenih ajdovih zrn, katere potem pomešajo med semenko ajdo. Za »odpuške« pa posebno Kamničani radi vzamejo s seboj črni ajdov kruh, katerega menda nikjer ne znajo tako dobro pripraviti kakor mežnarjevi pri Sv. Primožu.

— Novo postajališče na kamniški železniški progi. Že dalj časa so se potegovali vasi Smarce, Duplica, Komenda itd. za to, da bi se med Homecem in Kamnikom napravilo postajališče kamniške železnice. Gosto naseljeni industrijski okoliš Smarce in Duplice leži ravno sredi omenjenih dveh postaj, ki sta točno 3 km oddaljeni druga od druge. Potniki iz teh krajev morajo po 2 do 3 km daleč na postajo, kar jim je posebno v zimskem času precej od roke. Ker je med železniško upravo in interesi prišlo pred kratkim tudi do končnega sporazuma glede stroškov, so že pretekli teden pričeli z gradnjo novega postajališča. Pri izbiri prostora se ni bilo težko odločiti, saj gre na Duplici železniška proga sporedno s cesto, ki vodi iz Duplice na Mengeš. Postajališče bodo postavili pri kilometru 98,8, nekako 3 km pred kamniškim kolodvorom. Novo postajališče, ki bo otvoreno najbrž že v maju, ne bo dobrodošlo samo okolici Duplice in Smarce, ampak tudi gornjemu delu Podgorja, Kriza in zlasti Komende. Tem krajem bo prihranjenega skoro pol ure pota na kolodvor.

— Pri razdražljivosti živcev, glavobolu, pomanjkanju spanja, utrujenosti, pobitosti, tesnobnostnem čutu imamo z naravno »Franz-Josef« grenčico pri rokah domače sredstvo, ki vsako razburljivost, naj izhaja iz kateregakoli prebavnega dela, takoj ukroti. Zdravniški strokovnjaki priznavajo, da učinkuje »Franz-Josef« voda zanesljivo tudi pri ljudeh visoke starosti. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Trzinske poplave. Trzinci v matrikarnem pogledu posnemajo kamniške meščane, ki so priznani konservativci in nasprotniki vsakemu napredku, ki je le kolikaj v zvezi s stroški. Že desetletja se Trzinci jezijo in zabavljajo na poplave, ki nastanejo v tem kraju ob vsakem večjem deževju, zraven pa ne ganejo niti z mezinem, da bi na kakršenkoli način odpomogli na zlu. Nič čudnega ni, če voda tako hitro prestopi bregove potokov in prekopov, saj so ponekod struge skoro do vrha zatrpane z zemljo, dračjem in drugo navlako, da voda ne more hitro odtekat. Potrebno bi bilo, da bi vsakih nar let očistili struge vsaj blizu ceste in železnice, kjer nedomačini takoj opazijo, da gre del te naloge na račun trzinskih občanov samih.

— Za ubogo mater trojčkov v Ojstrem pri Laškem daruje neimenovana 30 Din. Bog povrni!

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 28 od 5. t. m. je objavljen »Razglas banske uprave o kategorizaciji dovolnih cest k železniškim postajam na območju dravske banovine« in »Objave banske uprave o pobiranju obč. trošarin v l. 1933.«

— Poskodbu in neugode. Iz Novega mesta poročajo: Na vrtu se je igral Piletič Karel, šestletni posestnikov sin iz Stare vasi pri St. Jernolu. Zlezel je na vrtno ograjo, od koder je padel na tla in si zlomil levo nogo pod kolonom. — Papež Alojzij, 24. letni pos. sin iz Repelj, in Terlep Anton, 72 letni posestnik od ravnanol, sta z nekaterimi fanti kopali in dekleti delala v vinogradu. Zvečer so se vračali domov. Med potjo jih je napadla iz zasede neka fantovska družba in jih začela pretepati z motikami. Pri tem tepežu je Papežu nekdo s ključem odsekal prstanec leve roke, Terlepa pa hudo poškodoval na glavi. Napadaleci so se spravili tudi nad neko dekle in jo baje ubili. — Rogač Anton, desetletni solar iz Grintovec pri Ambrusu se je igral med šolskim odmorom s svojimi tovariši pred solo v Ambrusu. Pri tej igri se je zapodil eden izmed otrok v Rogača, tako da je le-ta padel na tla in si zlomil levo nogo v členku. — Rezeli Anton, 20 letni

Roke in polt
se ogladijo in
omehčajo
z mehkim
palmira milom

Celje

— Umrli je v tukajšnji javni bolnišnici Selske Andrej, 40 letni pekovski mojster v Celju. Kralja Petra cesta 33. Danes bo prepeljan v Sevnico, kjer se bo vršil pogreb jutri, dne 7. t. m. N. v m. p.

— Spremembe na celjskem okrožnem in okrajnem sodišču. Preiskovalni sodnik g. Lesjak Juro je postal sodnik poedinec okrožnega kazenskega sodišča. Iz Laskega je dodeljen preiskovalnemu oddelku sodnik g. Antipin Mihael. Sodnik g. dr. Mak Ivan, je prešel od kazenskega senata okrožnega sodišča k civilnemu senatu na mesto k apelacijskemu sodišču v Ljubljani odidelega sodnika g. dr. Leopolda Vičarja. Sodnik g. Božič Jakob, do sedaj sodnik poedinec okrož. kazenskega sodišča je postal član kazenskega senata. Na okrajnem sodišču pa se od 1. aprila dalje delijo posli civilnega oddelka namesto po krajih, po začetnih črkah in sicer ima sodnik g. Detiček Mirko pravde z začetnico A—M, sodnik g. dr. Bauderk Jože pa od M—Z.

— Učiteljsko zborovanje. Učiteljsko društvo v Celju ima v soboto, dne 8. t. m. ob pol 9 dopoldne v mestni šoli učiteljsko zborovanje. Na programu je poleg društvenih zadev predavanje g. inž. J. Dolinarja: Kmetijski program.

— Filmsko predavanje. V torek, dne 4. t. m. je predaval v celjskem studiju filmski igralec in režiser, Celjan g. Oswatich, o temi: Film in gledališče. Predaval je slovenskemu občinstvu v nemškem jeziku.

— Darove je nabiral. Celjska policija je v torek aretirala 29 letnega Sinanovića Salka, muslimanske veroizpovedi, ker je bil v posesti dokumentov za beračenje, ki jih je izdeloval sam in prodajal tudi drugim. Nabiral je s takimi pripornimi dokumenti darove za pogorelece, za oskodovalce po povodnji in darove za zidanje cerkve Srca Jezusovega. Takih prošenj je imel pri sebi okrog 15, poleg tega pa še prazne formulacije, ki so bili že žigosani s štampiljko okrožnega sodišča v Banjaluki.

— Mestno kopališče. Vsled bližajočih se velikonočnih praznikov bo mestno parno in kadno kopališče od ponedeljka, dne 10. t. m. naprej do vključno sobote dne 15. t. m. odprto celodnevno.

— Izgubljen denar. V torek, dne 4. t. m. okrog pol 11 dopoldne je nekdo izgubil v Prešernovi ulici 1000 dinarski bankovec.

CVETNA NEDELJA!

OTVORI SE! OTVORI SE!
v Werenovi hiši, Prešernova ulica 1, Celje

BONBONIERA

tovarniško skladišče čokolade, bonbonov in keksov, na drobno in debelo. Velika izbira velikonočnih daril za vsak okus!

Ptui

Koncert Glasbene Matice. V soboto 8. t. m. ob 20 se bo vršil v dvorani Društvenega doma koncert pevskega zbora Glasbene Matice z bogatim sporedom.

Umor v Trnovskem vrhu. V zvezi z zverinskim umorom v Trnovskem vrhu, o katerem smo že poročali, so orožniki aretirali tudi 20 letnega mesarskega pomočnika Alojzija Polanca. Izročili so ga sodišču. Polanec je bil usodno noč v stanovanju umorjenega Bezjaka v družbi prej aretirane gohabljenega Leopolda Zorčiča, kjer so skupaj popivali. Pri zaslišanju je Polanec priznal, da se je nahajal v stanovanju, pravi pa, da je na skrinj takrat tako trdno spal, da ni slišal, kako se je vršila smrtna borba med Bezjakom in Zorčičem. Sele naslednjega jutra je videl, da je Bezjak mrtev.

Živa bakla. V Batkoveh pri Sv. Lovrencu v Slov. gorah so sosedje opazili, da je stanovanje prevzlikarice Terezije Šori še zaprto, ko je navadno zgodaj vstajala. Skozi okno so videli, da leži starka na tleh pri železnem štedilniku, poleg nje pa prevrnjena svetilka. Soba je bila polna dima. Vdrl so v nožnost, kjer so jim je nudil grozen prizor. Starke je ležala napol gola in vsa ogorela. Bila je mrtva. Vratni okvir in drugi predmeti so se tleli ter bi bilo najbrže vse skupaj zgorelo, da niso ljudje nevarnosti pravočasno pogasili. Zdi se, da je hotela starka zakuriti v štedilniku; polila je drva s petrolejem, ki se je pa predčasno vžgal. Plameni so zajeli njeno obleko, ki ji je na živem telesu zgorela. Od bolečin se je onesvestila ter se v dimu zadušila.

Naše dijaštvo

AKADEMIKI

»Več prave luči« je klic tudi pri nas! Prejemamo jo pred vsem v tihi uri iskrene molitve in zbranosti v Bogu.

Kakor na dlani se Ti dragi tovariši ponuja za to prilika ob duhovnih vajah (od 8. aprila zvečer ob 6. uri do 12. aprila jutraj.)

V duhovnih vajah je prilika in čas, da spozna človek samega sebe in si napravi primeren red in načrt za življenje. Prijavi se čimprej in pridi in videl boš, uspeh ne bo izostal! Tvoje življenje bo dobilo resničnejšo veljavo in moč.

Vsak udeleženec naj blagovoli javiti udeležbo čimprej Vodstvu doma duhovnih vaj. Ljubljana, Zrinjskega ul. 9.

Stroški za stanovanje in hrano za vse 10 dni znašajo 35 Din.

Akad. cerkveni pevski zbor pri oo. frančiškanih ima važno pevsko vajo drevi ob 6. uri (točno, brez akademske četrti). Naslednja pevška vaja bo v soboto ob istem času. Udeležba za vse strogo obvezna. Obvestite vse! Pevovodja.

Moste pri Ljubljani

Mesečna pobožnost za moske bo drevi ob pol 8 v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem. Prejšnji mesec je bila udeležba zelo častna, za danes pa prosimo in pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Opravljala se bo kot v vseh cerkvah in kapelah tudi pri nas sveta ura, zato bo imel inšpektor Salezijanske družbe g. Walland ob pol 8 govor za moše, nato bo pa ura molitve pred Najsvetjšim iz knjižice »Mati s prebudenim srcem«, katero bo poskrbela v zadostni množini za vse moše Katoliška škofija za Moste.

Jesenice

Jeseničani! Izredna slovesnost se vrši drevi ob 7 v župni cerkvi. Veliki četrtek, veliki petek in sobota pač ni nič čudnega, ako se zgrinjajo k slovesnostim množice, nekaj prav posebnega pa je, ako se to vrši v četrtek pred Čvetno nedeljo. Kdor je preslišal ali komur iz tega ali onega vzroka ni znano, naj omenimo še tu, da bo drevi ob 7 do 8 izredna sveta ura kot spomin na Kristusovo zadnjo večerjo pred 1900 leti. Ura se bo molila v istem času kot v cerkvi sv. Petra v Rimu, kateri bo prisostvoval tudi sv. oče. Jeseničani, udeležimo se te izredne slovesnosti, ki bo vsakomur ostala v neizbrisnem spomnu, v kar največjem številu.

Brežice

Nove orgle. V ponedeljek, 3. t. m. so dospele dolgo in težko pričakovane nove orgle za tukajšnjo frančiškansko cerkev. Orgle so najmodernejšje izdelane in bodo v resničen okras cerkvi. Z novimi orglami je izpopolnjena vrzel, ki smo jo skozi leta težko pogrešali. Brezdomno se bo s tem dvignilo tudi cerkveno glasbeno življenje v našem kraju. Orgle je izdelala priznana trdka Jenko iz St. Vida nad Ljubljano, ki je z montiranjem orgel že pričela in bodo dela v teku teka tedna končana. Nove orgle bodo na svetlo nedeljo 9. aprila t. l. ob 15 blagoslovljene. Ob tej priliki priredi domači cerkveni pevski zbor koncert v frančiškanski cerkvi. Petje bo spremljal, kakor tudi izvajal samostojne glasbene točke na novih orglah obče znani virtuos mgr. Premrl iz Ljubljane. Že sedaj opozarjamo na to lepo prireditve. Podroben spored bomo še objavili pravočasno.

Cerkveni vestnik

Nočne častivce Najsvet. Zakramenta opozarjamo, da bo drevi v stolnici prva molitvena ura od 9 do 10 skupna; od 10. ure dalje pa molijo samo tvojce in mladeniči. Molili bomo iz »Večne molitve« 23. ozir. 24. ure v proslovo 1900 jubileja prvega Velikega petka na Golgoti.

Pobuda za skupen slovenski jezik

Za 'basic english' - 'basic slavish'

«Clock-i can no walk-i clock-i make-i die» (ura ne more hoditi, ura je umrla), pravi japonska služkinja, če se je ura ustavila. To pa ni nobena književna angleščina, temveč spačen »pidgin English«, ki je v rabi po vsej Vzhodni Aziji. V tem narečju govorijo s tujci vsa Kitajska, Japonska, Mandžurija in Malajske države. Ta smešna govorica shaja s samimi imenovalniki in nedoločniki. Glas »i« na koncu sleherne besede stoji na ljubo vlnudnosti in blagovčnosti. Prevladanje samoglasnikov je značilno za vse tihooceanske jezike. A prav za prav sloni na smešnem »pidgin-englishu« britski kolonialni imperij, ker je v rabi pri četrtini vsega prebivalstva zemeljske oble.

Skupina mednarodnih jezikoslovcev je izbrala to dejstvo, da bi ustvarila vedno potrebnejši svetovni občevelni jezik. Prof. Ch. Augdean, avtor

tor ne mara predvsem, da bi pokvarila »občevelnianskemu jeziku« bodočnost neumestna naglica. Zagovarja previdnost in razvoj od stopnje do stopnje, stalno upoštevanje naukov praktičnega življenja. Predlaga v glavnem izenačenje pisave in skupni slovar.

Do 150 milijonov Slovanov rabi cirilico, dočim je latinica v rabi samo pri 50 milijonih. To pomeni, da ni govora o ukinjenju cirilice. Kljub temu je nedvomno, da bo navezan »basic slavish« (avtor predlaga ime »Slava«) na latinico, in sicer gajico, ki se je ukoreninila pri Slovencih, Hrvatih, Čehih, Slovakih in Lužičkih Srbih. Poljski starokopitni pravopis seveda ne prihaja v poštev. Poljaki se bodo morali navaditi rabiti č, š in v namesto sedanjih cz, sz in w. Saj izražajo iste glasove in torej niso tako upravičene kakor posebne črke za nosne e in o ali trdi (prečrtani) l.

Slovska znanstvena in leposlovna dela bodo vedno omejena na ozko področje lastne materinske, če ne bomo poskrbeli za medsebojno zblizanje. Vsi Slovenci nikoli ne bodo obvladali rusčine ali poljščine. Ne moremo zahtevati od vseh Čehov, da bi se navadili bolgarsčine ali srbohrvaščine. To pomeni, da bomo morali zbrati splošno umljiv besedni zaklad, kar ni težko pri veliki sličnosti izgovorjave. Znanstveniki in književniki, ki bodo pisali za širši krog slovanskih čitateljev v poljščini, v splošnoslavski abecedi, bodo morali na pr. dosledno rabiti označbo »wierch«, ki je umljiva tudi Rusom in Jugoslovonom. Poljska označba »grzbiet« v istem pomenu »slemena« bi utegnila povzročiti zmedo, ker je »hrbet« druga stvar.

Strokovnjaki bi morali sestaviti slovar onih besed, ki imajo v različnih slovanskih jezikih tudi različen pomen. Slični mali slovarčki, ki bi obsegali kakih 400 debel, bodo omogočili pisanje v poenostavljeni poljščini (basic polish), češčini, srbohrvaščini, ruščini itd. Slična besedila bi bila umljiva vsem Slovanom enako. Pozneje bi bilo mogoče strniti vse te slovarčke v eno celoto in določiti skupni slovanski besedni zaklad s 1000 do 1500 izrazi. Istočasno bi morali vodilni jezikoslovci izdelati splošno slovansko slovnico. »Basic slavish« z latinsko pisavo bi moral postati šolski obvezni predmet. Na ta način bi bila omogočena nova doba slovanskega znanstvenega in kulturnega zblizanja.

Pomožna policija, to so Hitlerjeve napadalne čete, se pod nadzorstvom redne policije vadi v streljanju. Na levi strelja hitlerjevece z revolverjem. Vse v znamenju notranjega političnega pomirjenja.

znanih knjig o psihologiji govorice (Cambridge), piše: »Vsi umetni jeziki, včevši esperanto, so samo povečali obstoječo babilonsko zmedo, a niso koristili človeštvu, ker se ne zmenijo za jezikoslovne posebnosti svoje naloge. Angleščina, ki jo govori nad pol milijarde ljudi, ima tako preprosto slovnico, da bo lahko z večjim uspehom vršila to poslanstvo. V ta namen smo jo poenostavili in izbrali 850 besed, ki bodo nadomestile 20.000 drugih pojmov. Ta »temeljna angleščina« (basic english), kakor smo jo krstili, doni kakor prava književna angleščina za vse, ki jo poslušajo ali čitajo. A istočasno je tako preprosta, da jo bo obvladal vsakdo po enomesečnem delu in 1-2 urah dnevnega čitanja. Angleščina šteje do 700.000 besed. Besedni zaklad izobraženega Angleža, ki je zbran v slovarju prof. Thorndykea, šteje 20.000 izrazov. Kako pa je mogoče strniti to obilico v 850 besed?

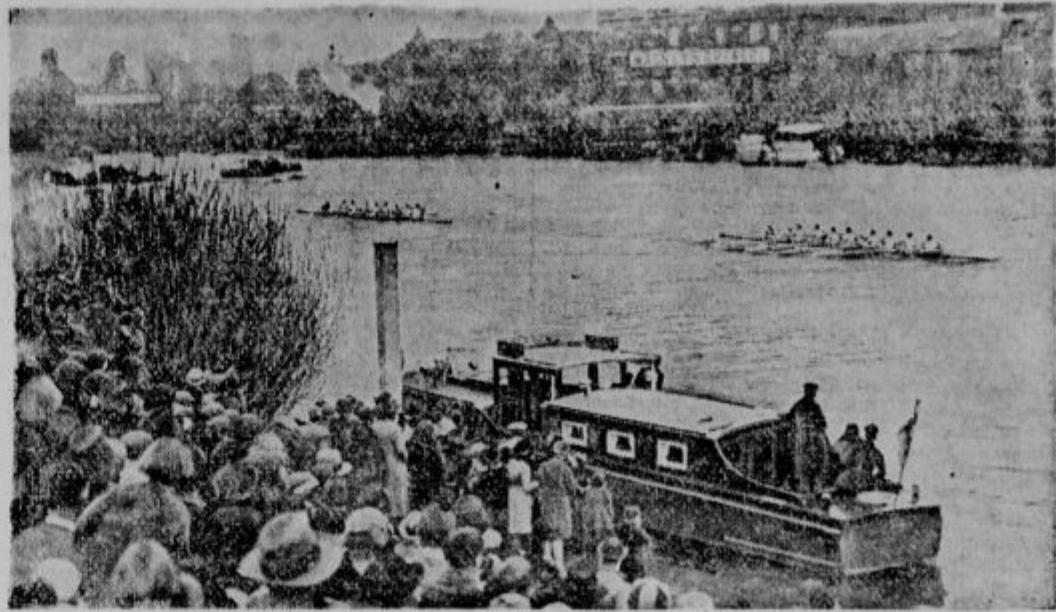
Pretežna večina onih pojmov, ki jih rabi izobraženec, je zgodovinski luksuz. Lahko jih nadomestimo z izrazi iz vsakdanjega življenja. Po dolgem vestnem izbiranju so se omejili znanstveniki na 36 najvažnejših glagolov: biti, postati, dati, dobiti, delati, imeti, zdeti se in slično. Dodali so 200 predmetnih men (picturable names), ki jih vedno lahko pokažemo s prstom ali narišemo: konj, svinčnik itd. Omejili so se na 400 samostalnikov (general names) za označbo skupinskih ali posameznih pojmov, 100 pridevnikov (qualifiers), 50 nikalnic (v kolikor ne zadostuje dodati samo »ne«) in 100 pomožnih besed: zaimkov, prislovov (operators). Tako so izločili 850 temeljnih besed, ki zadostajo celo za znanstvene razprave v »basic englishu«. Dodali so še okrog 100 mednarodno priznanih strokovnih ali splošno umljivih označb: teter, hotel, prezident, filozofija, matematika in sl. Ves slovar šteje samo 1000 besed. Priložena slovnica obsega samo najbolj potrebna pravila o množini, stopnjevanju pridevnikov itd. Posebno poglavje razpravlja o pomožnih pojmi, ki jih tvorimo s pomočjo vsakega samostalnika.

Petdeset mednarodnih jezikoslovcev je pred kratkim objavilo poslanico o potrebnosti mednarodnega občevelnega jezika in neumestnosti umetnih tvorb, kakor jih ima esperanto. Vsi podpisani zastopniki Anglije, Nemčije, Češkoslovaške, Španije, sovjetske Rusije, Poljske, Kitajske, Japonske in drugih držav poudarjajo, da mora biti naslojen mednarodni jezik na katerokoli živo govorico, ker sicer ne bo zmožen uspešnega razvoja. Vsi smatrajo, da pomeni »basic english« najboljšo rešitev. V »temeljni angleščini« je natisnjenih že na tisoče učbenikov in romanov. Izšel je tudi popoln prevod svetega pisma. V Skandinaviji in na Japonskem se ž: poučuje in ljudskih šolah. Na Kitajskem z uspehom nadomešča dosedajni spačeni »pidgin English«, ki so ga rabili trgovci, mornarji in slični sloji brez šolske izobrazbe.

Zmagovalni razmah »temeljne angleščine« nudi dragocene nauke tudi slovanskemu svetu. Slovanski jeziki so tako sorodni, da bo dosti lažje ustvariti »basic slavish« kakor vsem germano-romanskim narodom umljiv jezik. Zadnja (2) številka poljskega mesečnika »Ruch slowianski« (izhaja v Lvovu) prinaša nadvse zanimiv članek Stanisława Arcta, predsednika Zveze poljskih založnikov. Av-

Avstrijska vlada je razpustila socialistično udarno organizacijo »Schutzbund«. Po Dunaju krožijo oddelki redne vojske, da bi preprečili nemire.

Na Themsi se je pretekli teden vršila 85. č znana veslaška tekma med moštvi vseučilišč v Oxfordu in Cambridgeu. Cambridge je zmagal za dolžino dveh čolnov in pol in si tako desetlet zaporedoma pridobil slavno lavoriko.

Ameriški časnikar ugrabljen da bi pisal spomine načelnika roparske tolpe

Nedavno so kitajski roparji ugrabili štiri angleške častnike z angleške trgovske ladje, ki je bila zasidrana pred New Čangom. Angleška vlada je po svojih predstavnikih takoj prosila japonsko mornarico, naj pomaga angleškim ladjam pri zasledovanju roparjev. Doslej je bil ves trud zaman. Pač pa so roparji sporočili, da takoj izpuste ujete častnike, čim dobe en milijon dolarjev in še nekaj orožja. Ako pa do določenega dne tega ne prejmejo, da jih bodo ubili.

Neki ameriški časnikar je postal žrtev vse drugačnega ropa. G. Nelson je bil poslan v Harbin, da bi od tam pošiljal poročila o poteku kitajsko-japonske vojne v Mandžuriji. Harbin je znan

kot gnezdo roparjev, kjer tudi ob belem dnevu odpeljejo človeka in ga vrnejo šele proti visoki odškodnini. Samo v letu 1932 so tako odvedli 2000 oseb. Policija si za to ne dela prevelikih pregledov. Za odvedene osebe so roparji prejeli več milijonov dolarjev odškodnine. V nevarnosti so posebno veletrgovci. Pogosto se zgodi, da roparji odrežejo ugrabljenemu ušesa in jih pošljejo sorodnikom, da na ta način prej izsilijo iz njih denar.

G. Nelson se je hotel podati na kratek sprehod po harbinskih ulicah, da bi nabral kaj vesti za svoj list. Komaj je prestopil prag svoje hiše, je ugledal pred seboj temno pobarvan avtomobil. Prijazen glas ga je vprašal: »Gospod Nelson?« Ko je Nelson prikimal, so že skočili trije iz avtomobila, ga nalahno prišli in ga potisnili v avto. Na obraz so mu takoj dali krinko s kloroformom. Nelson je takoj zgubil zavest. Splošno so pričakovali, da bo nekaj dni nato prispela na uredništvo ameriškega lista zahteva po odškodnini za ugrabljenega. Toda zgodba se je nepričakovano zasukala. Ko se je G. Nelson zbudil, se je znašel na mehkem stolu v sobi šefa najhujše tolovajske tolpe v Mandžuriji. Pred njim je stala skodelica prvovrstne kave in na glavo so mu položili kos ledu, da bi zmanjšali učinek kloroforma. Njemu nasproti je sedel glavar tolovajev, ki je znan po vsej Mandžuriji pod imenom »harbinski pes«.

Toda »harbinski pes« je bil nasproti Nelsonu nenavadno prijazen. Dejal mu je: »Gospod Nelson, jaz sem vaše članke bral in pisani so čarobno. Pozval sem vas k sebi zato, da mi napišete knjigo, in sicer moj življenjepis. Pripovedoval vam bom o vseh svojih dogodivščinah. Stroške za knjigo poravnaj jaz.«

Gospod Nelson je ostal v tolovajskem taboru pet dni in potrpežljivo poslušal vse zgodbe tolovajske tolpe. Nikakor ni vedel, kje se ta hiša prav za prav nahaja. Iz hiše same ga niso pustili. V pomoč so mu dali kitajsko strojepisko, da bi šlo delo hitreje od rok. Načelnik tolovajske tolpe je bil z rokopisom zelo zadovoljen. Nelson se je dal tudi slikati z roparjem in to sliko je tudi pozneje prinesel srečno domov. Ko je bil rokopis končan, so tolovaji zopet postavili Nelsonu krinko s kloroformom na obraz. Ko se je časnikar prebudil, je ležal doma v svoji postelji. V svojem žepu je našel poleg rokopisa tudi omot dolarjev.

Oton Wels, načelnik socialne demokratske stranke v Nemčiji, je prijavil svoj izstop iz II. (socialistične) internacionale, ker je ta odločno nastopila proti Hitlerju radi preganjanja nemških socialistov. Hitler je zagrozil, da ne bo prej dovolil socialističnih listov, dokler ne bo prenehala gonja socialistov v inozemstvu proti njemu. Vodstvo II. internacionale je ogorčeno protestiralo, češ da se Hitler moti, ako misli, da bo komandiral tudi socialistom v inozemstvu. Oton Wels je nato prijavil svoj izstop, brzokom pod pritiskom Hitlerjevih groženj.

Poljske lokomotive za Rusijo

Sovjetski trgovinski komisariat je po »Sovpoltorgu« naročil v Poljski 19 železniških strojev ozkega tira. Naročilo bodo izvršile največje tovarne strojev na Poljskem »Charzanowska« in »Parowoz« v Varšavi.

»Moj mož nikdar ne zahteva smetane na kavo.«
»Moj ne zahteva ne prvega ne drugega, temveč popije žganje, kakršno je.«

Sv. oče Pij XI. pri otvoritvi svetih vrat v baziliki sv. Petra v Rimu. S tem simboličnim dejanjem je sv. oče začel sveto leto ob 1900 letnici Kristusove smrti.

Po kulturnem boju diši

»Katholisches Kirchenblatt« za berlinsko škofijo priobčuje dokaj mikavno poročilo o poteku preiskave v društvu »Johannes-Bund«, ki ima namen širiti Kristusovo kraljestvo na tem svetu. — List piše:

»V petek zvečer ob 20.45 se je vršila v domu Johannes-Bunda v Eckertovi ulici 8 hišna preiskava. Preiskovali so kriminalni uradnik, nekaj članov Hitlerjevih napadalnih čet in še en policijski uradnik. Iz moškega oddelka so odvedli v zapor sedem oseb. Med preiskavo je član SA (Hitlerjeve Sturmabteilungen) izgnal sestre iz kapele, kjer so

molile. Potem so izvršili preiskavo v zavetišču za duhovnike in laike, ki se nahaja v moškem oddelku. Eden izmed bratov je zahteval od policijskega uradnika, naj se legitimira, ker ni nosil na rokavu predpisanega znaka. Brata so udarili in mu zagrozili s streljanjem. Vodja preiskave je z revolverjem v roki hodil skozi dvorano zavetišča. Spremljala ga je ena sestra. V ravnateljski pisarni so iskali orožje in prevrgli dve nadstropji zavetišča. Tiste »are, ki se niso dale takoj odpreti, so razbili s silo. Na hodniku je slučajno stal neki gospod, ki so ga pozvali, naj dvigne roke. Ko je prišel iz strahu bežati, so hitlerjevci oddali strel za njim. Poleg tega je četa vdrla v dvorano, kjer se sestaja ljudsko vseučilišče in kjer je bilo zbranih 30 gospodov in dam. Navzočne so pozvali, naj dvignejo roke in jih nato preiskali. Ker so se gostje nekoliko branili preiskave, je nekdo izmed hitlerjevcev oddal dva strela v dvorani. Nato so pozvali policijskega uradnika, ki je napravil konec preiskave.«

Preiskavo so izvršili samo zato, ker daje omejeni zavod brezplačno hrano vsem revnim delavcem, ne da bi poizvedoval, kateri politični stranki pripadajo.

Nova ekspedicija proti severnemu tečaju

Boljševiki pripravljajo novo ekspedicijo, ki bo šla po lanski poti ledolomca »Sibirjakova«, in sicer iz Arhangelska v Vladivostok. Za to ekspedicijo so že zgradili nov ledolomec, ki je dvakrat večji kakor »Sibirjakov«. Ekspedicija odpluje prve dni julija.

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1—; ženitovanjski oglasi Din 2—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pelina vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Ročne torbice, aktovke, listnice, denarnice, kovečke za Veliko noč **po znižanih cenah** nudi tvrdka

F. M. Schmitt, Ljubljana

Pred škofijo 2

Oglejte si izložbe!

Vajenci

Trgovskega vajenca z vso oskrbo v hiši sprejme Vinko Pavlin, Trbovlje.

Denar

Brezobrestna posojila za nakup premičnin in nepremičnin, doto, razdolžitve itd., proti poroštvu, zaznambi ali knjižbi dajejo: »Kreditne zadruge«, Ljubljana, pp. 307. Sprejmejo zastopnike.

Zasluzek

Agilni zastopniki

za večjo mednarodno zavarovalnico za vse večje kraje Dravske banovine se iščejo. Ponudbe in reference na upravo »Slovenca« pod št. 3832. (z)

Inserati

v »Slovencu« imajo največji uspeh.

Stanovanje

sobe v pritličju in kuhinje v podpritičju oddam z majem. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3881. (c)

Lepo stanovanje

(celo prvo nadstropje), v novi vili v Magdalenskem predmestju, oddam s prvim majem. Stanovanje primerno za večjo družino ali kakšnega obrtnika, ker spadajo k stanovanju večji obokani prizemni prostori. — Franjo Žebot, Maribor, Loška 10. (c)

Meblovano sobo

elegantno, strogo separirano, blizu Tabora — oddam. Friškovec 3. (s)

Solnčno sobo

dve okni na ulico, s separatnim vhodom, parketirano, snažno — oddam dvema boljšima osebam. Miklošičeva 4/II. (s)

Auto-motor

Osební avto

štirisedežen, eleganten, skoraj nov, po izredno ugodni ceni naprodaj. — Naslov: Radio-Starkel — Trg Svobode 6, Maribor.

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljaj, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zaraščejo, prhljaj in srbež izgine. Če uporabljate **RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV**

Stekleničica, 20 Din. Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Dolac kraj tržnice.

Avtomobile

prvovrstne »Renault«, najekonomičnejše, nove, rabljene, rezervne dele nakupite pod ceno: Cesta na Rožnik 19. (f)

Avtomobili in

motocikli

svetovnih znamk, novi in malo rabljeni, se prodajo po najnižjih cenah. Avto-terdka Žuzek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Pohištvo

Spalnice

pleskane, kompletne, s psiho in ogledalom 2000 Din, omare, pleskane 400 Din, postelje, plesk. 200 Din. V zalogi imam vsakovrstne moderne spalnice po najnižjih cenah. Sprejemam naročila.

Andlovic,

strojno mizarstvo, Ljubljana, Komenskega ul. 34.

Posrestva

Droben oglas v »Slovencu« posrestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Enonadstropna hiša

nova, v Novem mestu, s 3 sobami, kuhinjo, 2 jedilni shrambi, kopalnica in klet, 2 trgovska lokala — naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3805. (p)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kovanje po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Prodano

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inserat

Gospodinj

ako potrebujete trpežno in perilno blago za predpasnike, bluze, vsakdanje obleke, ima istoga veliko zalogo po najnižjih cenah tvrdka F. I. Goričar, Sv. Petra c. 29, Ljubljana. (l)

Vrtnice

nizke, v novejših krasnih barvah, 10 grmičkov Din 60 — razpošilja vrtnarstvo »Jemec«, Maribor. l

Jonathan

nova ameriška jabolčna sorta, visoko deblo, na razpolago še okoli 100 kom. po 10 Din franko naročnikova pošta. Pri-tilčno drevje po 12 Din. V zameno vzamemo tudi kompletne fotoaparate. — Drevesnica Jelen, št. 11 pri Velenju. (l)

Sir-trapist

12 Din kg zopet v zalogi v Mlekarni na Dunajski cesti 17, Medijatova hiša. (l)

Volna, svila, bombaž

staino v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po namiznih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Pekarno

dobro vpeljano, na prometnem kraju (Rakek - obmejna postaja) prodam. V slučaju, da nima koncesije mu jo tudi pustim za pol leta. Več se izve v upr. »Slov.« pod št. 3775.

Konjekcija — moda

naiboljši nakup. — Anton Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Na

javni dražbi

ugodno naprodaj

1 krava, rdeče-bela, 6 let stara, 8. aprila 1933 ob 7, Tešanovci, p. Gor. Petkovci.

1 kočija, 1 koleselj in 1 slamoreznica, v Dol. Lendavi, Glavna ulica št. 60, dne 8. aprila 1933 — ob pol 9.

Ugodno

na prodaj:

1 blagajna, 2 pisalni mizi, 2 fotelja, 1 kredenca, 1 tračna žaga in še več drugega pohištva. Kupci naj javijo naslove okrajnemu sodišču v Logatcu pod opr. št. E-93/32-13 in E-39/33-3.

Orehova

jedreca

rozine in vse potrebščine za Velikonoč prav dobro kupite pri

Jos. Jagodič,

Celje,

Glavni trg, Gubčeva ulica

Barometer!

Samo še ta mesec za ceno Din 3.50. Barometer, Ljubljana I, poštni predal 18. (l)

Sesalko

za gnojnico, skoraj novo, zelo dobro delujočo — ugodno prodam oziroma zamenjam za kmetško blago. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3796. (l)

Obri

Slamnike

vsakovrstne borte šivam na stroj. Modistinjam popust. Popravila točno in poceni. Salon »Mia«, Florjanska ul. 6. (t)

Krušno moko in rženo moka vedno svežo, kupite zelo ugodno pri **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 84.

ZA SPOMLAD

NEKOLIKO KRASNIH MODELOV!

..... KLJUB ZMERNI CENI!!

D. 145-

Zenski troter-čevlji v raznih kombinacijah, nova moda.

D. 88-

Zenski čevlji, solidno izdelani, črni ali ružavi, usnjeni podplati. Druga oblika samo D. 95-.

D. 145-

Zenski čevlji iz laka, zelo okusni, novi model.

D. 75-

Eleganten in lahek čevlj iz tinega ružavega baržuna. Najnovejša moda, imit. nubuka.

D. 98-

Poceni moški polčevlji, črni ali ružavi, usnjeni podplati. V drugi obliki samo D. 125-.

D. 75-

Praktičen in poceni čevlj iz črnega baržuna, imit. nubuka.

D. 145-

Moški polčevlji, prima črni ali ružavi boks, prima Goodyear-izdelava, trpežen usnjeni podplati.

D. 45-

odnosno D. 55-

VELIKA IZBIRA OTROŠKIH ČEVLJEV

raznih vrst v vseh velikostih.

Humanik

Ljubljana, Dunajska c. 1a (Pelovia)

Maribor, Gosposka ul. 17

Celje, Aleksandrova c. 1

Prvovrstno domače zavarovalno društvo išče za Slovenijo sposobnega in agilnega

generalnega zastopnika

s solidnimi svojstvi, dobrega upravnika in produktorja. Vpoštevali bomo samo kandidate z obširnimi poslovnimi zvezami. Prednost imajo kandidati te stroke. — Ponudbe na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9 pod št. 33.590.

Naznanjamo pretužno vest, da je naša srčno ljubljená soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Sever roj. Nachtigal

soproga krojaškega mojstra

dne 4. t. m. po daljšem mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili svete vere, mirno umrla. Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 6. aprila 1933 ob pol 5 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 5. aprila 1933.

Josip Sever, soprog in vse ostalo sorodstvo.

Zahvala

Ko nam je umrla neumorno pridna soproga ozir. skrbna mamica in sestra, gospa

Angelca Gmeiner

smo bili deležni tolike naklonjenosti in tolažbe, da se vsakemu posebej ne moremo zahvaliti. Iskreno zahvalo izrekamo č. duhovnima gospodoma z Ježice in Črnuč, osobito g. župniku Koširju za tolažilne obiske rajnici, vsem dragim sorodnikom, posebej še gospe Lovšinovi, tehničnemu in pomožnemu osebju Jugoslav. tiskarne za krasen venec in spremstvo pri pogrebu, g. ravnatelju Čuču, ki je blagohotno omogočil številno udeležbo osebju na zadnji poti rajnice, pevskega društvu »Grafika« za dovršeno petje žalostink, vsem cenj. gg. pri uredništvu »Slovenca«, vsem ljubim sosedom in dragim laranom za čašče spremljevanje in tolažbo in končno vsem, ki so blagi pokojnici izkazali svojo naklonjenost in ji tako skušali olajšati trpljenje zadnjih ur življenja.

Srčna hvala vsem!

Stožice, dne 5. aprila 1933.

ŽALUJOČI.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog, brat, stric in svak, gospod

Andrej Selšek

pekovski mojster v Celju

danes v sredo ob 4 zjutraj v javni bolnišnici v Celju, v 41. letu starosti, po kratki, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, umrl. Truplo pokojnika bo prepeljano iz Celja v Sevnico, kjer bo pogreb v petek 7. aprila ob pol 10 popoldne iz župne cerkve. Sveta maša zadušnica se bo brala ob priliki pogreba v Sevnici in v soboto 8. t. m. ob 7 zjutraj v župni cerkvi v Celju.

Celje, dne 5. aprila 1933.

Žaluoja soproga in ostalo sorodstvo.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in stric, gospod

FRANC GRAUL

hišni posestnik in mizarški mojster v Zg. Šiški št. 90

po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega pokojnika bo iz hiše žalosti, Zg. Šiška št. 90, v četrtek dne 6. aprila ob 5 popoldne na pokopališče v Dravljah.

Ljubljana, dne 5. aprila 1933.

Žaluoja ostali.

PROSTOVOLJNO GASILNO DRUŠTVO V ZGOR. ŠISKI naznanja pretužno vest, da je njegov soustanovitelj, dolgoletni predsednik in častni predsednik, gospod

FRANC GRAUL

posestnik in mizarški mojster

danes dne 5. aprila mirno v Gospodu zaspal. Vzorčnemu predsedniku bodi ohranjen časten spomin. Zg. Šiška, dne 5. aprila 1933.

Prostovoljno gasil. društvo Zg. Šiška.